

SPREEK MET LIEFTINCK en het komt in orde

De regering heeft tot iets nieuws besloten, n.l. het opzetten van een afbetalingszaak. Ik weet niet, of dit heugelijke feit gepaard gaat met het zenden van bloemen, drinken van champagne en de ondernemers succes wensen met hun nieuwe zaak. Ook weet ik niet, hoe de concurrenten van de nieuwe firma hierop zullen reageren; maar dat is allemaal voor ons, arbeiders, van geen belang. Wel van belang is alleen, dat er eindelijk eens verandering komt in de noodtoestand van de arbeiders.

Op het ogenblik is het zo, dat een gezin na maanden wachten eindelijk eens een vergunning krijgt van Volksherstel voor het kopen van een of ander kledingstuk, waaraan natuurlijk meer dan behoefte is. Na een halve dag in de rij gestaan te hebben, is het dan helemaal niet uitgesloten, dat men nog wel zijn vergunning, maar niet het betreffende kledingstuk bezit. Dat komt enerzijds, omdat de arbeiders de abnormaal hoge prijzen niet kunnen betalen, anderzijds omdat het gevraagde kledingstuk niet voorradig is. De regering, hiervoor volkomen (?) begrip hebbend, heeft daarom bij monde van haar minister bekend laten maken, dat zij vergaande plannen heeft, wat betreft het vullen van de linnenkast der arbeiders. Mede door het succes der geldzuivering is besloten een afbetalingssysteem in te voeren. (Misschien ook

onder het motto: Spreek met Lieftinck en 't komt in orde!)

Aan cliëntèle zal het wel niet ontbreken. Enne... zal deze afbetaling er uitzien, zoals dat met de oude bekende zaken het geval was? Moet het gekochte eerst voor 100% betaald zijn, voor dat het als eigendom van de koper beschouwd mag worden? Zo ja, dan breekt er een goede tijd aan voor deurwaarders en andere nuttige personen uit onze samenleving. Want gezien de grote behoefte en de hoge prijzen kan niemand zijn schuld betalen. En als men het kan, zit men er jaren aan vast. Of wil men dat misschien? Of wil men een nieuw soort contractkoelies van ons maken. Wil men ons nog meer binden aan de staat? Hoe zal het gaan, als de arbeiders in verzet komen of in strijd gaan voor lotsverbetering en zij daardoor niet op tijd kunnen betalen? Stuur men hun dan deurwaarders enz. op de hals of worden de goederen teruggehaald? Of kan men, daar zij in gebreke blijven tegenover de staat, direct tegen hen optreden? Wij weten het niet, maar we zullen het wel zien.

Voor ons, arbeiders, is de enige oplossing niet, dat we een door de staat georganiseerd afbetalingssysteem krijgen, maar dat wij de productie en distributie van de goederen zelf in de hand nemen. Dan pas zal het goed zijn.

INGEZONDEN

De Huisvrouwenbond Zaanstreek zond het volgende schrijven aan den minister-president, dat wij op verzoek hier afdrucken:

Excellentie,
Namens vele Zaanse huisvrouwen wenden wij ons tot U met het volgende:
Herinneren wij U het allereerst aan Uw toezegging bij Uw ambtsaanvaarding aan het Nederlandse volk gedaan, namelijk dat U open oog en oor zult hebben voor de noden van de Nederlandse arbeidersklasse. Dat U een socialistische politiek zult voeren in dien zin, dat de lasten van de wederopbouw enz. niet uitsluitend door één groepering zullen worden gedragen, doch over ons ganse volk zouden worden verdeeld.

Wij zijn inmiddels weer geruimen tijd verder en moeten thans constateren, dat er van wezenlijke verbetering van de positie van de arbeidende bevolking geen sprake is. De toestand is zo, dat vele arbeidersgezinnen zelfs het volledige distributiekpakket niet kunnen kopen. Onze zusterorganisatie te Enschede wees er U reeds op, dat de 25% duurtetoeslag op de lonen in geen verhouding staat tot de prijsstijging der levensmiddelen. Als aansluiting hierop laten wij enige voorbeelden volgen van prijzen der textielgoederen enz.

	Voorheen:	Thans:
Dameskousen	f 1.25	f 2.—
Onderjurk	" 1.75	" 5.—
Canisole	" 0.90	" 2.95
Herencostuum (jas en broek)	" 20.—	" 61.—
Moltondek	" 3.50	" 12.90
Kinderjurk (7 jaar)	" 3.—	" 15.—
Kinderschoenen (5 jaar)	" 2.50	" 12.—

Excellentie, men zegt ons, dat dit vastgestelde prijzen zijn. Wij vragen U: Wie stelt die prijzen vast? En is het juist dat bij toewijding van textielgoederen militairen voor baby's en aanstaande moeders gaan? Verleden jaar zagen wij niets van ons fruit, maar waar blijft het nu?

Onze kinderen zitten in de kou, er is een tekort aan voedsel, maar de bierbrouwerijen worden van graan en kolen voorzien!

Ook de bureaucratie bij de distributie is meer dan ergernis. Men heeft dagen nodig om het toegewezen kledingstuk te bemachtigen en men moet vaak vijf of meer keren lopen, alvorens men een vergunning krijgt om iets te kopen.

Hier moet een eind aan komen! Wij wensen dat flinke vrouwen, welke wij zelf zullen kiezen, bij het vaststellen der prijzen en het distribueren der goederen, zullen worden aangesteld.

Voorts moeten ook de lonen omhoog, ook dan als de prijzen naar beneden gaan, moeten de lonen naar boven worden afgerond, zodat aan de ongelijkheid der lonen een eind komt.

Excellentie, wij dringen er met klem op aan, dat door de regering hierin op de kortst mogelijke termijn voorzieningen zullen worden getroffen.

Hoogachtend,
J. J. BURGERJON,
Secr. Huisvrouwenbond.

Staking bij de General Motors

Reuter bericht dat op Woensdag een staking bij General Motors is uitgebroken. 300.000 arbeiders zijn bij dit conflict betrokken, ongeveer 300.000 uit andere fabrieken zullen door de staking niet kunnen werken. De eisen zijn: evenveel loon als in de oorlog.

Nationaal herstel en de Belastingbetaler

„Het Parool” van Maandag 19 November meldt: „De Minister van Financiën heeft bepaald, dat aan de houders van de aandelen B van de Maatschappij tot Financiering van het Nationaal Herstel, welke bij de oprichting zijn geplaatst en een nominaal bedrag van f 49 miljoen niet te boven gaan, de betaling van 3½% zal worden gegarandeerd. Wanneer in een jaar geen voldoende winst zal worden gemaakt om het betreffende dividend uit te keeren, zal door den Staat het ontbrekende worden aangevuld!”

VERGADERINGEN

V.S.V. Amsterdam-Centrum. Maandag 3 December. Gebouw De Arend, Breuerstraat hoek Planciusstraat. Aanvang half acht.
Onderwerp: Taak en wezen van de Partij.

V.S.V. Rotterdam. Zondag 9 December. Gebouw Blokweg 5, Linker Maasoever. Aanvang half elf.
Onderwerp: Taak en wezen der Partij.
Tevens stichting van afdeling V.S.V.
Voor alle Spartacus-lezers.

Spartacus-lezers van Zutphen. A.s. Zondag 2 December, 10 uur. Vergadering in het Volkshuis.
Onderwerp: Staatskapitalisme of Arbeidersmacht. Gelegenheid tot discussie.

Spartacus-lezers van Leiden. Houdt de avond van 13 December vrij voor een V.S.V.-vergadering.
Onderwerp: Taak en wezen van de Partij.

Spartacus-lezers van Arnhem. Houdt de ochtend van Zondag 16 December vrij voor een V.S.V.-vergadering. Plaats en uren nader bekend gemaakt.

Communistenbond „Spartacus”. Hilversum. Openbare Vergadering Maandag 3 December. Gebouw Ons Belang, Havenstraat, Hilversum. Aanvang 8 uur.
Onderwerp: Wat wil Spartacus? Debat Vrij. Toegang Vrij.

Tussen Regge en Dinkel (Vervolg van pag. 5)

Brief 4. Afschrift van een schrijven der Bedrijfsunie gericht aan de hoofdbesturen, gedateerd 6 September 1945:

„Hierbij zenden wij U afschrift van 'n telegram, dat werd verzonden naar aanleiding van een bezoek van den heer Noury v. d. Lande, directeur van de meelfabrieken te Deventer. Deze deelde ons mede, dat de E.V.B. als eis had gesteld te worden erkend en als dat niet zou geschieden, Maandag a.s. de arbeid niet zou worden hervat. De directie, die besloten is met de drie oude bona fide arbeidersbonden de arbeidsvoorwaarden te regelen en reeds de vorige week daarmede een begin maakte, weigert pertinent aan de eisen van deze heren tegemoet te komen. Inmiddels hebben zich de Rijksbemiddelaar in het district Deventer en de burgemeester ter plaatse met deze affaire bemoeid; n.b. verlangen deze, dat de directie met de E.V.B.-mensen zou praten. Bij de directie bestaat geen bezwaar met de fabriekscommissie te spreken. Door de stopzetting van dit bedrijf wordt de voedselpositie in de betreffende provincie ernstig in gevaar gebracht. Op de vraag van den heer v. d. Lande hoe onze opvatting van deze zaak is, deelden wij hem mede, dat wij op het standpunt staan, dat er in geen enkele omstandigheid met die heren mag worden gesproken, en dat wij onze leden telegrafisch zouden mededelen de arbeid niet te onderbreken, enz. enz.

Met vriendelijke groeten,
w.g. Fr. Brussel.

Commentaar is feitelijk overbodig.

Twee weken geleden publiceerden wij de inhoud van een schrijven van den heer v. d. Lande, hetwelk aan de stakers was toegezonden. De stakers hebben op dit schrijven een gezamenlijk antwoord gezonden, in welk antwoord op een onderhoud werd aangevraagd. Dit onderhoud vond inderdaad plaats, doch het resultaat was nihil. Enkele dagen daarna ontving iedere staker wederom een schrijven, waarin gewezen werd op het feit, dat de staking nu al 3 weken duurde en er daardoor een achterstand in de pensioenbijdrage was ontstaan. Er werd aan herinnerd, dat het ontstane tekort moest worden aangevuld, daar er anders later minder aangename gevolgen uit zouden ontstaan. Weer enkele dagen later werd er door de koepel onder de stakers een manifest verspreid, dat constateerde, dat de staking nu inmiddels al meer dan 8 weken geduurd had en waarin letterlijk gezegd werd:

„Bij vlen zal de vraag opkomen, of deze strijd wel gerechtvaardigd is. Immers daarvan hangt het af of een strijd geoorloofd is. Alleen indien de redenen, die tot een economische strijd leiden rechtvaardig zijn, kan beoordeeld worden of strijd geoorloofd is. Om een strijd geoorloofd te doen zijn, moeten vooraf alle andere middelen, die zulk een strijd kunnen voorkomen, zijn uitgeput. Ook al is de inzet rechtvaardig. Welnu, aan al die voorwaarden voldoet de in Deventer gevoerde strijd niet. Integendeel, de arbeiders, geleid door de H.H. dr. Eenheidsvakkent centrale zijn lukraak in staking gegaan. Hier geschiedt iets wat zeer onverantwoordelijk is. Hier wordt gespeeld met vuur. Geen enkele geldige reden kan worden aangevoerd om de staking te laten voortduren.

De leiders der bonafide vakorganisaties van fabrieksarbeiders sporen de arbeiders aan zich bij hen aan te sluiten en het werk te hervatten.”

Zou het een wonder geweest zijn, wanneer tengevolge van een dergelijk bombardement meerdere arbeiders er toe zou hebben overgehaald het werk weer te hervatten? In het geheel niet. Maar hier blijkt de vastberadenheid en het doorzettingsvermogen van onze Deventer kameraden. Slechts vier stakers zakten door de knieën. De anderen hielden vol en besloten de strijd voort te zetten.

Bemiddeling van den burgemeester van Deventer had uiteindelijk tot resultaat, dat twee afgevaardigden van de stakers plus een vertegenwoordiger van de landelijke leiding der E.V.C. een onderhoud hadden met minister Drees met als gevolg opheffing der staking en dan een uitspraak van den Rijksbemiddelaar.

Al kunnen wij hier niet spreken van een totaal verloren staking, de arbeiders hebben voor de overmacht moeten terugwijken. Onder de druk der staking is enige verbetering in de werktijden der continu-arbeiders verkregen en een loonsverhoging van f 1.30 per week, terwijl de arbeiders f 4.— eisten. Laten wij uit het verloop van deze strijd de lering trekken, dat wij niet slechts staan tegenover onze directe klasse-vijand, maar ook tegenover zijn handlangers, de „erkende” vakbonden, die ons „volgens de regels van het spel”, in de rug aanvallen. En laten we vooral leren, dat de beperking van onze strijd tot een enkel bedrijf, ons als enkel personeel, hoe eensgezind ook, tegen de overmacht van het gehele kapitaal alleen doet staan. Wij moeten het „van onder op” verder doorvoeren en de wegen en middelen vinden, om het strijdfeld naar andere bedrijven, ook naar andere plaatsen, uit te breiden. Wij moeten onze natuurlijk bondgenoten, de arbeiders, die dezelfde ellende als wij beleven, en waarin dezelfde strijdwil leeft als in ons, tot medestrijden wekken en in de strijd betrekken. Daarop moet in de toekomst, bij elke partiële actie, onze van onder op georganiseerde actie gericht worden.

(Ongecorrigeerd)

December 1945

Prijs 15 cent

5e Jaargang - No. 49

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur:
TJEERD WOODSTRA
Adm.: Uitgeverij „De Vlam” - Amsterdam

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres red. en adm. Utrechtsestraat 44
Postgiro 168797 ten name van
Uitgeverij „De Vlam” - Amsterdam

ZIE GINDS KOMT DE STOOMBOOT.....

De Sinterklaas- en Kerstweken waren reeds altijd weinig geschikt voor de activiteit der revolutionaire arbeidersbeweging. Zelfs in de winter 1944/45, toen de bommen op de straten geveld werden en de stadsmensen hun huisraad naar de dorpen sjuwden, om het voor wat oeddel te ruilen, zelfs tijdens de verhuizing van de beestachtige terreur en oorlog, zetten de kinderen 's avonds hun schoentjes achter de koude kachel in de hoop, de volgende morgen het grote wonder van een geschenk te beleven. En ook toen de kinderep geen schoenen meer hadden om ze vol verwachting op het achtelijk bezoek van den heiligen bisschop neer te zetten, hoopten ze toch op de stoomboot uit Spanje, ondanks blokade, invasie en alle andere nuttige bezigheden van de volwassenen. En ook de volwassenen hoopten, openlijk of heimelijk, op het grote wonder, op de Sinterklaasverrassing.

Het einde van de oorlog, waarop de mensen wachtten, kwam niet als Sinterklaas. En de meeste verlangens van de grote en kleine kinderen bleven onvervuld, niet alleen hier in 't land, maar over de gehele wereld, ook bij de overwinnaars. In de weken, die aan het vredesfeest vooraf gingen, hebben we veel gehoord over vrijheid en welvaart. En vol verwachting hebben velen hun afgedragen schoenen onder de schoorsteen gezet, op dat de grote Sinterklaas van overzee of zijn collega uit het Oosten, ze met allerlei heerlijks zou vullen. De schoenen bleven leeg en bleven afgedragen. Vrede en welvaart komen klaarblijkelijk niet als Sinterklaas-cadeaux tot de mensen.

Maar de mensen hopen toch en ze willen, dat ook hun kinderen geloven en hopen. Wee hem, die daaraan wil tornen! In de Kersttijd zijn de mensen vreedzaam, gelovig en gelovig ook, en vol van goede wil, om op het onwaarschijnlijke te wachten en diegene te kruisigen, die niet gelooft aan de stoomboot uit Spanje en den heiligen Nicolaas. Zij voelen zich allen met elkaar verenigd voor de gevulde étalages, ook een beetje getrouwt, dat een rechtvaardige distributie zowel arm als rijk

hetzelfde toewijst. Zij mogen allen hetzelfde kopen en denken er niet altijd aan, dat kopen mogen niet hetzelfde is als kopen kunnen. Dat is ook een onvriendelijke gedachte, weinig geliefd en volkomen ongeschikt voor de kinderen, die met glanzende ogen op het trottoir staan en naar de intocht van St. Nicolaas en zijn knechten kijken. De stoomboot is weer aangekomen, regelrecht uit Spanje, en in Amsterdam werd hij plechtig ingehaald, in aanwezigheid van den Spaansen consul. De Amsterdamse vertegenwoordiger van den Caudillo, van generaal Franco, liet de kans niet voorbijgaan, aan de Spaanse afkomst van den vriendelijken bezoeker een officiële bevestiging te verlenen. Misschien hoopte hij ook op deze manier, de populariteit van zijn hogen gebieder te dienen. Sinterklaas als vredesbode van het Spaanse fascisme is een bijzondere pikante propaganda-idee, naar de eisen des tijds. Het herinnert ons aan de Kerstfeesten, die de groene politie gedurende de bezettingstijd voor Hollandse kinderen pleegde te organiseren. Seyss-Inquart en Rauter verdedden gewoonlijk deze kinderfeesten met hun aanwezigheid en overtuigden zich persoonlijk, dat hun politie even handig cacao schonk als gijzelaars fusilleerde.

In alle landen der christelijke beschaving en ook in die landen, die nog christelijk beschaaft moeten worden, staan de schoenen onder de schoorsteen en wachten op Sinterklaas. En waar de mensen noch schoenen, noch schoorsteen hebben en misschien niet eens iets van den heilige weten, wachten ze en verwachten ze op een andere manier. Maar wachten en verwachten doen ze. Het gaat hun allemaal niet bijzonder goed, ze willen het gaarne beter hebben. Ze wachten evenals de kinderen in Nederland, op hun Sinterklaas, die de goeden belooft en de ongehoorzame kinderen bestraft. „Arbeidsschuwe” arbeiders zijn „niet braaf”; zwarte Piet zal ze wel straffen.

Dat is het eensgezinde, het werkelijk vreedzame bij het Sinterklaasfeest over de gehele wereld, dat allen hun schoenen vol verwachting neerzetten. Daar staan achter de veel gebruikte kachels in de arbeiderswoningen de weinig representabele schoenen en klompen. En onder de schoorstenen of centrale verwarmingsbuizen van hen, die zich door hogere verdiensten verdienstelijk gemaakt hebben, staat de eleganter voetbekleding met niet minder verwachting. De goede bisschop moet zijn gaven verdelen en het wordt hem niet al te moeilijk gemaakt rechtvaardig te zijn. Hij behoeft slechts op de kwaliteit der schoenen te letten, dan weet hij al, wat hun drager toekomt. En nog altijd heeft hij een eigen richtsnoer, dat veel ouder is dan de moderne wetboeken, regeringsverordeningen en vredesverdragen. Waar helemaal geen schoenen staan, daar neemt hij aan, dat er niets van hem verwacht wordt. Zo kan hij aan de bijzonder ongestuvige woningen direct voorbijgaan. En dat is ook alleen maar rechtvaardig, als men bedenkt, dat men in vele kringen, zelfs in zekere landen, van modern schoeisel helemaal niet gediend is. Zoiets is tenslotte verdacht. Sinterklaas kent zijn klanten, de slechte inheemschen der koloniale landen, schoenloze Indiërs en Indianen. Of die mensen, die zich geheel buiten de volksgemeenschap hebben gesteld en nu, diep in vreedstijd, nog altijd in vluchtelingenkampen en dergelijke zitten. Hun schoenloosheid bewijst al, met wie men hier te doen heeft. Die ene verdiediger in het Bergen-Belsen-proces heeft 't zo treffend gezegd: „met het schuim uit de ghetto's van Europa”. Die hebben geen schoenen en geen kachels en hebben ook niets te verwachten.

Maar de armelijke schoenen met de scheve hakken en de vele lappen wachten niet tevergeefs. Men moet ze slechts met geloof en hoop neerzetten en op Sinterklaas vertrouwen. Hij staat niet alleen in hoog aanzien bij zijn regeringschef in Spanje, ook in de regeringspaleizen der andere landen is hij een onontbeerlijke en met alle eer ontvangen gast. Als bijvoorbeeld de arbeiders der Amerikaanse staalindustrie twee dollar per dag meer eisen en zij krijgen dan uit de zak van Sinterklaas de helft, met een hartelijk „Gelukkig Kerstfeest”, dan mist dat zijn uitwerking niet. Of De Gaulle nationaliseert de Bank van Frankrijk als Sinterklaascadeau voor de Franse arbeiders en volgt tegelijkertijd de raad op van zijn „communistischen” minister Thorez, den aandeelhouders een gepaste rente tot aan de meerderjarigheid van hun kinderen toe te staan; dan zijn

SPREEK MET LIEFTINCK en het komt in orde Tussen Regge en Dinkel

(Vervolg van pag. 5)

De regering heeft tot iets nieuws besloten, n.l. het opzetten van een afbetalingszaak. Ik weet niet, of dit heugelijke feit gepaard gaat met het zenden van bloemen, drinken van champagne en de ondernemers succes wensen met hun nieuwe zaak. Ook weet ik niet, hoe de concurrenten van de nieuwe firma hierop zullen reageren; maar dat is allemaal voor ons, arbeiders, van geen belang. Wel van belang is alleen dat er eindelijk een

onder het motto: Spreek met Lieftinck en 't komt in orde!)

Aan cliëntèle zal het wel niet ontbreken. Enne... zal deze afbetaling er uitzien, zoals dat met de oude bekende zaken het geval was? Moet het gekocht eerst voor 100% betaald zijn, voor dat het als eigendom van de koper beschouwd mag worden? Zo ja, dan heeft de koper een voordeel.

Brief 4. Afschrift van een schrijven der Bedrijfsunie gericht aan de hoofdbesturen, gedateerd 6 September 1945:

"Hierbij zenden wij U afschrift van 'n telegram, dat werd verzonden naar aanleiding van een bezoek van den heer Noury v. d. Lande, directeur van de meelfabrieken te Deventer. Deze deelde ons mede, dat de E.V.B. als eis had gesteld te worden erkend en als dat niet zou geschieden, Maandag a.s. de arbeid niet zou worden hervat. De directie, die besloten is met de drie oude bona fide arbeidersbonden de arbeids-

alle kinderen gelukkig: de Franse arbeiderskinderen verheugen zich over de „socialisering“ van de Bank van Frankrijk en de aandeelhouders over hun gegarandeerde rente. Zo krijgt een ieder, wat hem toekomt.

Er gaat een merkwaardige toverkracht uit van die Sinterklaas- en Kerstgeschenken. De „begiftigde“ met de afgedragen schoenen moet zich werkelijk begiftigd voelen en het doet den gever een genoegen. Zo kenden sommige landen altijd de Kerst-amnestie voor politieke gevangenen, waarvan gedurende de laatste jaren weliswaar hoe langer hoe minder gebruik gemaakt werd. Misschien is Sinterklaas dit jaar vrijgevier, want in de concentratiekampen zitten per slot van rekening hoofdzakelijk N.S.B.-ers, en geen antifascisten. Dat is het Sinterklaaswonder, dat als een „geschenk“ ondervonden wordt, waarop men eigenlijk recht heeft. Bijvoorbeeld de Kerst-gratificatie, die in vele bedrijven aan het „hogere“ personeel en in zeldzame gevallen ook aan arbeiders betaald wordt. Dat is een cadeau, waarvoor men dankbaar is, zonder eraan te denken, dat de gever het gehele jaar door zich toegeëigend heeft, wat de zo „grootmoedig bedeeiden“ voortgebracht hebben.

Dit jaar brengt werkelijk een grote keuze in Sinterklaasgeschenken. De Joegoslaven krijgen een „democratische“ republiek, de Oostenrijkers een katholiek-sociaal democratische coalitie-regering met de erkenning door Engeland en de U.S.A., de Duitse arbeiders krijgen waarschijnlijk een nieuw Potsdam met centraal Duits bewind, de Duitse politie het recht van dragen van wapens, voorlopig gedurende de razzia's, de Duitse bevolking krijgt weliswaar deze winter nog geen kolen, maar de toezegging, dat de overlevenden van deze winter een gewettigd vooruitzicht hebben, in de volgende winter niet te bevriezen. Men moet slechts geloven.

Sinterklaastijd is wenstijd. De Nederlandse regering mag natuurlijk ook wensen, zo goed als haar landskinderen. De kinderen zetten hun schoenen achter de kachel, en wensen een hemel op aarde, zo iets als veel chocolade en bananen, die, zoals de overlevering zegt, bestaan moeten, of ze wensen een langdurig griep voor den leraar of het vrijgeven van de wapenverkoop of de invoering van uniformdwang. Dat zijn zo kinderwensen, die niet allemaal in dit jaar in vervulling kunnen gaan. Daartegenover wenst de regering op Sinterklaas, dat de Indonesiërs eindelijk verstandig zullen worden en het recht van Nederland op de rijkdom en de arbeid van Indonesië erkennen zullen; dat de Nederlandse arbeiders hun plichten tegenover het Nederlandse kapitaal als vaderlandse plicht zullen leren begrijpen en alle beloften vanuit Londen gedurende de bezettingstijd, snel en grondig zullen vergeten. Ook deze wensen zullen niet alle door den vriendelijken oude heer uit Spanje vervuld kunnen worden. Maar hij zal een vreedzame stemming meebrengen, die de

beste voorwaarde is voor de „pacificatie“ der wereld.

We moeten eerlijk toegeven, dat ook wij wensen hebben, waarin Sinterklaas een rol speelt, al is het een negatieve rol. Wij wensen, dat de arbeidersklasse zich vrijmaakt van alle Sinterklaas-illussies, dat ze begrijpt, dat dit Sinterklaasfeest helemaal zo onschuldig niet is, als men het voorstelt. Dat het in de verdommings-veldtocht tegen de arbeiders een rol speelt van niet weinig betekenis. Dat is onze wens en we spreken hem uit, ofschoon we weten, dat tot in de kringen der revolutionaire arbeiders de oude gewoonte vaak sterker is dan

alle, nóg zo juist inzicht. Niet slechts in de Sinterklaastijd zetten vele arbeiders hun schoenen achter de kachel en wachten op het wonder, op het geschenk. Er wordt hun niets cadeau gegeven. Alles, dat er is aan welstand, ontstaat door hun arbeid. En het is niet voldoende, dat alleen de volwassenen dat leren. Bij de kinderen moet het beginnen. Men zal dat als een „verpolitieken“ der jeugd verdacht en geminacht trachten te maken. Alsof de jeugd niet iedere minuut van haar leven onder het trommelvuur der politieke propaganda staat, de propaganda van de heersende klasse in al haar vormen.

Het Oude Nieuws

Wat is het belangrijkste nieuws van de laatste tijd? Het perfecte voetbalspel der „Dynamo's“, waardoor het Engelse publiek bewezen wordt, dat ook Rusland een beschaafd land is? Of het bericht in „De Waarheid“, dat de gehele machine-installatie van de grote werven van Blohm en Voss in Duitsland door de Russen wordt weggehaald? Het is belangrijk nieuws voor de arbeiders, die met deze machines gewerkt hebben, de rode arbeiders van Blohm en Voss, die het mischiefs niet als een „stap in de richting van het socialisme“ zullen zien, wanneer de commissarissen van „kamerasaad“-generalissimus Stalin hen als paupers achterlaten. De rode arbeiders van Blohm en Voss, die vanaf de eerste wereldoorlog tot aan de laatste dag van de tweede wereldoorlog nooit hun verzet hebben opgegeven tegen de grüne polizei van Noske en Severing, noch tegen de bruine benden van Himmler en die dat verzet met honderden doden in straatgevechten en concentratiekampen hebben betaald, kunnen nu van de leiders der nieuwe Duitse „communistische“ partij vernemen, dat dit de manier is, waarop zij hun „schuld“ aan nazidom en oorlog hebben te betalen.

Of is het nieuws van het Neurenberger proces belangrijker? De advocaten der Nazi-groten hebben, volgens de bladen, een handige zet gedaan, door de collega's ministers, diplomaten en oorlogsleiders van de geallieerde overwinnaars als getuigen te willen dagvaarden. En het zou wel interessant zijn, als de vooroorlogse betrekkingen tussen de hoge dienaren van het Duitse kapitaal en de dito van het Engels-Amerikaanse kapitaal eens voor de dag gehaald werden. Maar wij hebben niet veel kans daarvan iets te horen, zomin als van de betrekkingen tussen Molotov en von Ribbentrop, zomin als van de betrekkingen tussen baron Schröder, de geldschietster der nazipartij, en de directie der Bank of England. Misschien achten de rechters het niet in het belang der beschaving, dat zulke dingen openbaar worden. Want het is de beschaving, die daar de aanklacht indient, zegt Thomas Mann, de grote Duitse burgerlijke schrijver, die onlangs Amerikaan geworden is.

Is dit de beschaving, vertegenwoordigd door de rechters van het overwinnaars kapitaal? Dat kapitaal heeft haar vonnis reeds lang geveld. Niet in deze comédie-rechtspraak in Neurenberg, waar de geslachtsoffende mensheid een paar oorlogsmisdadigers, die het spel verloren hebben, zullen worden toegeworpen. Het vonnis is geveld en wordt elke dag voltroffen in het land rondom Neurenberg, op de velden en wegen tussen de ruïnes van de plat-gebombardeerde Duitse steden en dorpen. „Daar word“, zegt een oproep van een Londense massen-meting aan de regeringen van Rusland, Tsjecho's en Polen, „Europa veranderd in één ontzettend Bergen-Belsen van Oost naar West... De weggedreven bevolking uit de Oostelijke en Zuidwestelijke provincies vormen een treurige processie van vrouwen en kinderen... en laten langs de wegen hun spoor van doden en sterven-

den achter. Het is een doodvonnis voor miljoenen...“

Maar misschien, zo denken de meer voorzichtige beschavers, is het niet alleen een doodvonnis dat voltrokken wordt, maar is het ook een groot gevaar. Niet alleen doordat Midden-Europa tot een groot pest-kamp wordt, vanwaar de besmettelijke ziekten de hele wereld (en dus ook de heersende beschavers) kunnen bedreigen. Maar het is ook politiek gevaarlijk. De rapporteur Price heeft president Truman een rapport overhandigd, waarin hij erop wijst, dat een stervend Duitsland, amok zou kunnen maken, dat daar „revolutionaire“ spanningen zouden kunnen ontstaan, waardoor de wereldvrede zou worden bedreigd. Dat is elk geval in de ogen van de hoge beschavers belangrijk nieuws, en we horen dat er een conferentie van Vier bijeen zal komen, om te besluiten op welke manier Duitsland van een centraal bestuur en misschien ook de nodige levensmiddelen voorzien zal worden. Revolutionaire spanningen of liever de ontlanding daarvan, kan men natuurlijk ook in bloed smoren, maar ze hebben de gevaarlijke eigenschap, onder de „eigen“ proletariërs weerklank en sympathie te wekken. Het voorkomen daarvan is wel een conferentie en enige scheepsladingen graan waard. Frankrijk's nieuwe regering zal ook aan de conferentie moeten deelnemen. De vijf „communistische“ en de vijf „socialistische“ ministers kunnen dan naast de Russische afgevaardigden, als deskundigen optreden en de democratische mede-beschavers vertellen, hoe men een „schuldige“ Duitse arbeidersklasse straft, zonder haar in een zo vlot tempo te laten kreperen, dat daardoor revolutionaire spanningen ontstaan, „die de wereldvrede zouden bedreigen“.

En is het niet een schoon argument tegen de overal woelende arbeiders? „Ze brengen de wereldvrede in gevaar!“ We zullen dat liever nog wel eens horen.

Op het congres der Engelse C.P. keerde de partij-leider Pollitt zich heftig tegen hen, die zouden willen zeggen, dat we met deze tweede wereldoorlog weer „bedrogen“ uitgekomen zijn. Integendeel, zei Pollitt, we gaan steeds sneller naar het socialisme. We zien het al op „oog-hoogte“. Waar al dit moeds voor diende, werd duidelijk toen het over de stakingen der Engelse arbeiders ging. Wie de stakers steunt, zei hij, speelt met vuur. Men moet de stakers waarschuwen, dat hun stakingen illegaal zijn. Onze politiek is, den aan te sporen het werk te hervatten. Zij moeten de bemiddeling der regering inroepen. En er werd een motie aangenomen, waarin de „niet-officiële stakingen“ werden veroordeeld.

Het is het oude, oude nieuws. We hebben het gehoord na de eerste wereldoorlog, toen Engeland zou worden: „Een land, bewoonbaar voor helden“. En we horen het na de tweede wereldoorlog weer. Nu wordt voor de arbeiders het „socialisme“ klaar gemaakt. Ze hoeven er zelf niets aan te doen, behalve dan een stembiljet invullen voor de heren, die het doen zullen. Neen, ze mogen er zelf niets aan doen. Het zou on-officieel

(Zie vervolg op pag. 8, 2e kolom)

EENHEID onder of tegen het kapitaal

Wat verlangt het kapitaal?

Het kapitaal verlangt voor de tijd na de oorlog, de wederopbouw en het herstel van haar vernielde, versleten of geroofde kapitaalbezit. Alleen de arbeid van de werkende bevolking kan haar dit verschaffen, een arbeid tegen de laagste mogelijke beloning, opdat uit de onbetaalde arbeid der werkers haar kapitaalbezit en macht weer zullen herrijzen. Daarvoor is nodig een sterk gezags-apparaat, dat niet alleen de onderlinge verhouding der kapitalisten regelt en tot een enggezinde staats- en bedrijfs-politiek dwingt, maar dat ook de werkende bevolking, in de eerste plaats de bedrijfsarbeiders, als en goedgeorganiseerd en gedisciplineerd industrieel leger beheerst. Om de uitbuiting in nieuwe stijl, volgens een van bovenaf vastgesteld plan, zo ongestoord mogelijk te doen verlopen.

Uitbuiting zou het nu voor het kapitaal het beste zijn, dat de arbeiders zonder enig verband met elkaar, als eenlingen, machteloos tegenover haar stonden. Maar dat is in het moderne kapitalisme niet geheel mogelijk. Want het arbeidsproces maakt het noodzakelijk, de arbeiders in rotere of kleinere massa's bijeen te brengen, samen te laten werken en leven: In de bedrijven, de werkkampen, arbeidskolonnes en arbeiderswijken.

In doordat het arbeidsproces tevens uitbuitingsproces is, doordat de plaats waar zij werken en leven, voor de arbeiders tevens de plaats is waar zij hun onderdrukking, minderwaardigheid, ontbering en rechteloosheid ondervinden, waar zij dit menen ondervinden, daar komt het dan soms toch tot vereeniging, gezamenlijke actie, tot primitief maar massaal georganiseerd verzet van de arbeiders.

De praktijk heeft de kapitalisten geleerd, dat zulk spontaan opkomend verzet gevaarlijke afmetingen kan aannemen, dat het kan werken als een gloeiende vonk op een massa droge brandstof. Zij hebben het in Rusland en Duitsland gezien met de wjvets en arbeidersraden, in de Italiaanse Franse bedrijfsbezettingen-stakingen, in de Amerikaanse sit-down-stakingen, in de Engelse bedrijfsraden-bewegingen, en in allerlei grote en kleine „wilde“ stakingen in de laatste tientallen jaren.

Dus is het voor het kapitaal van belang, dat ook het organisatie-leven der arbeiders zich ontwikkelt en ingevorderd wordt het geheel van het kapitalistische machtsapparaat, dat het daarvan een loyaal meewerkend onderdeel vormt, dat de eisen, eisen en verlangens der werkers de voorgeschreven kanalen worden kennis gebracht, binnen de perken gehouden en onschadelijk gemaakt.

De eenheidsorganisatie van de arbeid is de plannen van de kapitaalopbouw dus niet in tegenstelling met, een sterk staats-

Wat verlangen de arbeiders?

Bij het beantwoorden van zo'n vraag moeten we er altijd op bedacht zijn, niet onze eigen verlangens als de verlangens van de arbeiders voor te stellen. In tegenstelling met de heersende klasse, die door haar economische, financiële en politieke organisatie steeds sterker verband krijgt en door haar machtsorganen haar mening en wil tot uiting kan brengen, is de arbeiders-klasse geen eenheid en heeft zij geen vaste organen, die haar mening en wil kunnen uitspreken.

De arbeiders zijn wel een maatschappelijke laag van niet-bezitters, die hun arbeidskracht moeten verkopen aan de bezitters van de productie-middelen, een klasse van loon-arbeiders (met hoofd en hand, zoals we tegenwoordig ter verduidelijking zeggen), maar die klasse heeft nog geen gemeenschappelijk verband. De arbeidersklasse is nog geen maatschappelijk organisme, dat als geheel één mening, één wil, één doel en één beweging heeft.

Als we het dan ook over de mening of de verlangens der arbeiders hebben, bedoelen we daarmee de mening en de verlangens, die bij de overgrote meerderheid, hetzij sterk of zwak, duidelijk uitgesproken of vaag gevoeld, aan de dag komen.

Wat de arbeiders tijdens en na de oorlog algemeen verlangden was, dat de oude toestanden van machteloosheid en willoze onderwerping aan de uitbuiting, niet weer terug zouden komen, dat er voor hen een beter bestaan kwam en dat zijzelf stem zouden hebben in hetgeen er komen ging en opgebouwd zou worden. En algemeen zagen zij in, dat daarvoor nodig was, als één geheel, als een eenheid op te treden, dat zij een eenheids-organisatie moesten vormen.

Eenheid! Dat was voor zeer veel arbeiders het woord dat alles vertegenwoordigde, wat zij verlangden: Een betere toekomst in plaats van de oude ellende, betere lonen in plaats van de hongerlonen, kleding, schoeisel en voedsel in plaats van gebrek, recht in plaats van onrecht, zelfbewustzijn in plaats van minderwaardigheid, solidariteit, kameradschap en macht in plaats van de verdeeldheid en onmacht van het verleden.

Oude en nieuwe organisatie-ideeën.

Maar die eenheid te bereiken was moeilijk. Het bedrijfsleven lag zo goed als stil, de voedseltoevoer was grotendeels in handen van het buitenlandse kapitaal, de mogelijkheden tot gezamenlijk optreden der arbeiders (wat de voorwaarde is voor hun eenheid) waren zeer beperkt.

De voorstellingen omtrent eenheid, organisatie en strijd waren bij de meest strijdwillende en geschoolde arbeiders gevormd in de tijd van voor de oorlog, toen zij zich in vruchteloze pogingen afmatten om de vakbonden te veroveren op de met het kapitaal samenwerkende bureaucraten en ze te gebruiken voor werkelijke strijd tegen het kapitaal. Van een andere, een te-

gengestelde manier van organiseren, hadden de arbeiders in Nederland nog zeer weinig ervaring, hoewel de leuze „van onder op“ wel gehoord en ook wel toegestemd werd. Wat de meesten zich voorstelden was eigenlijk een verbeterde vakorganisatie, weliswaar naar de bedrijven en niet meer naar de vakken gegroepeerd, waar de overgrote meerderheid der arbeiders lid van zou worden, en waar de democratisch gekozen en gecontroleerde besturen de belangen der leden zouden behartigen. Een strijdbaar eenheidsvakbond, waar de besturen niet ja en amen knikten aan de conferentietafels met de patroons, maar waar ze met de vuist op tafel sloegen en met staking dreigden.

Maar de nood dwong telkens hele groepen van arbeiders om verder te gaan, om eigenlijk een heel andere weg van organiseren in te slaan. In de bedrijfstakken, waar het werk weer massaal kon beginnen, de mijnen, sommige industrieën, de haven, de werkkampen, ging het niet op de manier van „lid worden van een organisatie, die je belangen behartigt“, maar spontaan, als middel om meteen strijd te leveren; de arbeiders vormden zich tot een strijdeenheden, die zo goed als het gehele personeel omvatte. Het „van onder op“ werd hier en daar werkelijkheid en het zelf-besluiten, eisen en handelen, onder eigen gekozen leiding, werd bedrijfsgewijze praktisch toegepast.

Beide ervaringen, de oude van vakbonds-strijd door middel van de topleidingen, en de nieuwe van de strijd en de beslissing door de in actie zijnde bedrijfspersonelen, werken door elkaar in het bewustzijn van de arbeiders van de eenheidsvakbeweging en beïnvloeden de gedachten en voorstellingen van de arbeiders, die naar klasse-eenheid streven. Beide voorstellingen, de oude en de nieuwe, omtrent organisatie-structuur, strijdformatie, de weg naar eenheid en het doel der beweging, zijn in het bewustzijn der arbeiders aanwezig, zonder dat de tegenstrijdigheid daarvan hun duidelijk is.

Welke richting?

Welke richting het optreden der arbeiders op den duur neemt, hangt niet in de eerste plaats af van de handigheid en de leiderskwaliteiten van een voorlopig E.V.C.-bestuur, of van de propagandistische ijver van wie daartegenover een andere tactiek voorstaat, (al zijn deze factoren lang niet zonder invloed) maar wordt bepaald door het antwoord op de vraag, of de tegenstelling tussen kapitaal en arbeid in Nederland in openlijke strijd zal worden uitgevochten, ja dan neen.

Dat wil zeggen: Als het kapitaal het neerdrücken van het levenspeil der arbeiders kan doorzetten, zonder dat daartegen de arbeiders zich in scherpe en algemene strijd verzetten — dan zal de tactiek van de „verbeterde“ en aaneen-gefuseerde eenheidsvakbond, het praten over „van onder op“ met de praktijk van het „van boven af“, het praten over strijd, maar het daaronder verstaan het bemiddelen en overleg met het kapitaal door het apparaat

(Zie vervolg op pag. 6 onderaan)

SPREEK MET LIEFTINCK en het komt in orde

De regering heeft tot iets nieuws besloten, n.l. het opzetten van een afbetalingszaak. Ik weet niet, of dit heugelijke feit gepaard gaat met het zenden van bloemen, drinken van champagne en de ondernemers succes wensen met hun nieuwe zaak. Ook weet ik niet, hoe de concurrenten van de nieuwe firma hierop zullen reageren; maar dat is allemaal voor ons, arbeiders, van geen belang. Wel van belang is alleen dat er eindelijk een

onder het motto: Spreek met Lieftinck en 't komt in orde!)

Aan cliëntèle zal het wel niet ontbreken. Enne... zal deze afbetaling er uitzien, zoals dat met de oude bekende zaken het geval was? Moet het gekochte eerst voor 100% betaald zijn, voor dat het als eigendom van de koper beschouwd mag worden? Zo ja, dan

Tussen Regge en Dinkel (Vervolg van pag. 5)

Brief 4. Afschrift van een schrijven der Bedrijfsunie gericht aan de hoofdbesturen, gedateerd 6 September 1945:

"Hierbij zenden wij U afschrift van 'n telegram, dat werd verzonden naar aanleiding van een bezoek van den heer Noury v. d. Lande, directeur van de meelfabrieken te Deventer. Deze deelde ons mede, dat de E.V.B. als eis had gesteld te worden erkend en als dat niet zou geschieden, Maandag a.s. de arbeid niet zou worden hervat. De directie, die besloten is met de drie oude bona fide arbeidersbonden de arbeids-

OVER GEMEENSCHAPPEN

Na onze opmerkingen over gemeenschapsgevoelens, moeten we nu enige aantekeningen maken over gemeenschap. Daarbij komt echter ook de maatschappij in het geding. Want in de politieke propaganda wordt telkens weer misbruik van het woord gemeenschap gemaakt. We horen telkens weer, dat iedereen zijn krachten aan de gemeenschap moet geven, dat arbeidsschuheid de gemeenschap benadeelt, dat genationaliseerde bedrijven gemeenschapsbedrijven zijn, enz. Wij hebben dergelijke propaganda van de bezittende klasse in ons blad steeds ten scherpste geheld, om de eenvoudige reden, dat onze samenleving geen werkelijke gemeenschap is. Jammer genoeg kunnen we alleen spreken van een maatschappij, maar nog niet van een gemeenschap. En het is juist ons streven, van de maatschappij een werkelijke gemeenschap te maken.

Vragen we ons eerst af, wat eigenlijk een maatschappij is, dan kunnen we dit kort omschrijven. Het is een productiewijze, een techniek, waarbij door een stelsel van rechtsregels de onderlinge betrekkingen der mensen zijn vastgelegd, opdat met de arbeidsmiddelen gewerkt kan worden. In de huidige maatschappij hebben deze rechtsregels tot resultaat, dat de grote massa der bevolking door een kleine minderheid wordt uitgebuit en dat deze massa als onmondige van het beheer der arbeidsmiddelen is uitgesloten.

Een gemeenschap is een geheel andere samenvatting. We verstaan daaronder een samenvatting van mensen, die in hun wensen en verlangens, in hun doelen gelijk gericht zijn, zodat ze voelen bijeen te horen. Ze strijden samen vóór iets of tegen iets, volbrengen samen een gemeenschappelijke taak. Ieder voelt zich daarin een deel van het geheel, drager en verdediger van het geheel. Zulke gemeenschappen zijn bijv. het gezin, een kerkgemeenschap, een partij, vakvereniging, een vereniging voor cultuur. In willen, voelen, denken en begeren vormen ze een tamelijk afgesloten eenheid. Zulke eenheden noemt men soms „kringen“, soms „groepen“ of ook wel „Wij-gemeenschappen“. Dr. Endt zegt in zijn „Sociologie“: „Wanneer verscheidene of vele mensen zodanig met elkaar verbonden zijn, dat ze zich gezamenlijk als één Wij voelen, noemen we ze een groep“.

Het is duidelijk, dat de maatschappij in deze zin helemaal geen gemeenschap is. Er wordt een heftige sociale strijd tussen de verschillende lagen van de bevolking gevoerd en een eenheid van doeleinden, wensen en verlangens is ver te zoeken. En het is juist onze taak, de tegenstelling tussen maatschappij en gemeenschap bewust te maken, omdat daarmee de strijd voor een werkelijke gemeenschap vergemakkelijkt wordt.

Volgens de opvattingen van de moderne sociologie vormt de maatschappij dus geen gemeenschap, maar bestaan er VELE ge-

meenschappen IN de maatschappij. En er is niemand, die niet tot een of andere gemeenschap behoort, ja, de meeste mensen behoren tegelijkertijd tot verschillende gemeenschappen. Bijv. tot het gezin en de kerk, het gezin en de partij, enz.

Vragen we, waarom de sociologie zooveel aandacht aan het groeps- of gemeenschapsverschijnsel is gaan besteden, dan is het antwoord daarop vrij eenvoudig. Naarmate er meer en grotere collectiviteiten in het maatschappelijk samenleven optraden, kwam steeds duidelijker op de voorgrond, van hoe grote invloed ze zijn op het gedrag van de mensen, op hun voorstellingswereld, hun wilsvorming, hun denken en hun handelen. Op het eerste gezicht zou men zo denken, dat het gedrag van die gemeenschappen of van de collectiviteiten wordt bepaald door de mensen, die er toe behoren. Maar bij nader toezien blijkt, dat dit slechts een beperkte mate van waarheid bevat. Het bleek steeds duidelijker, dat die collectiviteiten veel meer het gedrag der mensen, dan dat de mensen

het gedrag van de collectiviteit bepalen. De gemeenschappen oefenen een sterker richtende werking op het denken, willen en begeren. Wat eerst vaag gevoeld werd, komt hier tot klaarder omlinings. Conservatieve gemeenschappen versterken zodoende het conservatisme in de hooften van de leden der gemeenschappen. revolutionaire gemeenschappen versterken zodoende de revolutionaire gezindheid en bewustheid. En wanneer nieuwe collectiviteiten voor maatschappelijk handelen ontstaan, betekent dit, dat zich omvormingen in de denk-, gevoels- en wilsvorming der mensen voltrekken, die een gemeenschappelijke uitdrukking zoeken. De tegenwoordige drang naar bedrijfsorganisatie is daar een voorbeeld van. Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat de gemeenschappelijke individuen zijn. Ze ondergaan voels-, denk- en wilsvorming in die gemeenschappen ontstaat. De eigenlijke broederdeel van een groter geheel gaan op, waartoe een geestelijke discipline en blijft het hele maatschappelijke leven werkzaamheid nu een terrein geboden scheurd. En deze beuken dagelijks tegen de oude gevoels- en denkschema's. Daarvoor hebben de gemeenschappen vooral een richtende werking, zoals een verkeersagent het verkeer niet doet ontstaan, door hun gedrag, dan dat zij de activiteit

alleen richt en ordent. Natuurlijk gaat de vergelijking mank, want de gemeenschappen wekken tegelijk nieuwe gedachten en gevoelens, terwijl de ordening van verkeer alleen richtend is. Het betekenis van gemeenschappen zoals partijen en vakverenigingen is de beste mensen niet duidelijk bewust. Gevoelmatig stelt men zich de verhouding van leden tot de organisatie veel te eenvoudig voor. En daarbij denkt men dan aan de menschen van de menschen als gemeenschap wordt bepaald door afzonderlijke individuen, zoals de stenen samen tot een huis vormen. Maar dat is een groen vergissing. Als de mensen tot een collectiviteit gaan behoren, zijn ze niet meer dezelfde mensen die ze als afzonderlijke individuen zijn. Ze ondergaan een geestelijke verandering, doordat ze als onderdeel van een groter geheel gaan op, waartoe een geestelijke discipline en blijft het hele maatschappelijke leven werkzaamheid nu een terrein geboden scheurd. En deze beuken dagelijks tegen de oude gevoels- en denkschema's. Daarvoor hebben de gemeenschappen vooral een richtende werking, zoals een verkeersagent het verkeer niet doet ontstaan, door hun gedrag, dan dat zij de activiteit

van de groep bepalen. Of men kan ook zeggen: het geheel is een heel ander ding dan de samenstellende delen. Het geheel krijgt eigenschappen, die de afzonderlijke delen nooit kunnen hebben. Zoals een huis eigenschappen heeft, die de afzonderlijke stenen niet kunnen hebben. Het geheel is altijd inéér dan de samenstellende delen. En de werking van het geheel is nooit uit de afzonderlijke delen af te leiden. Men kan de stenen van alle kanten onderzoeken en hun eigenschappen vaststellen, nooit kan men daaruit de eigenschappen van een huis afleiden. Oude gemeenschappen, zoals kerken en oude partijen en vakverenigingen oefenen een zeer sterk conservatieve invloed op de leden uit. Ze maken ze in hun organisatie veel conservatiever dan ze als afzonderlijke personen dikwijls zijn. Dat komt, doordat de organisatie in werkelijkheid niet alleen bestaat uit de mensen, die er op dat ogenblik toe behoren, maar tegelijk uit de geslachten, die in deze organisatie aan hen vooraf gingen. Hier heerst de heerschappij van de doden over de levenden, zoals dit trouwens voor het hele maatschappelijke leven geldt. Wat voorafgaande geslachten in deze organisatie heb-

ben gedacht, gewerkt, tot stand gebracht, is vastgelegd in stellingen, organisatiebeginselen, dogma's, gebouwen, drukkerijen. De gemeenschap bestaat niet alleen uit mensen, maar tegelijk uit een apparaat van dode dingen en opvattingen uit vroegere tijd. Wie tot de gemeenschap toetreedt, werkt op de grondslag van het dode apparaat en van de opvattingen van voorbije geslachten. Daardoor hebben dergelijke gemeenschappen zulk een sterk conservatief element, terwijl ze weinig uitzicht op geestelijke vernieuwing van de leden bieden. Het werken in dergelijke organisaties, om deze van binnen uit te vernieuwen, door „celltaktiek“ of dergelijke, moet altijd hopeloos schipbreuk leiden. Dergelijke gemeenschappen kunnen niet vernieuwd worden, ze kunnen alleen in de maatschappelijke strijd ondergaan.

Jonge gemeenschappen worden uit de aard der zaak niet zo sterk door tradities van voorbije geslachten belast. Behalve natuurlijk, wanneer ze op de grondslag van oude opvattingen worden gesticht. Zo bijv. een nieuwe kerkelijke secte. Maar hebben we te doen met een nieuwe groepsvorming, die op nieuwe denkbeelden en nieuw maatschappelijk willen gericht is, dan heeft deze gemeenschap de strekking een werkelijk revolutionerende factor te zijn. De aanvankelijk nog vage omlinings van de doelen wordt klaarder, de mensen worden hun eigen doeleinden beter bewust en nieuwe mogelijkheden voor eigen activiteit worden geopend. Nieuwe banden van solidariteit worden gevormd, een nieuw gevoel van gemeenschap, gericht op het nieuwe handelen, ontstaat. Maar daarbij geldt de nieuwe kameradschap niet zo zeer de leden als personen, dan wel de afhankelijkheid tot de gemeenschap. Ieder lid wordt alleen, of in hoofdzaak, als groepslid gewaardeerd. Treedt iemand uit de groep, dan blijven nauwelijks individuele vriendschapsbanden bestaan. Wie uittreedt gaat of tot de vijanden behoren, of hij wordt tot de „vergeten personen“, over wie men dus niet spreekt. Wat trouwens voor de oude gemeenschapsformaties evenzeer geldt.

Wenden we nu de blik naar de tegenwoordige organisatie van de jeugd. De staat oefent hier een zachte drang uit, om alle jeugdorganisaties onder één dak te brengen. Het ligt voor de hand, dat daarbij de oude jeugdorganisaties van godsdienstig Nederland en die van de oude sociaaldemocratie het beslissende fundament van de beginselen moeten vormen. En daarbij is dan de ontwikkeling van het „nationale bewustzijn“ het geestelijk middelpunt. De andere jeugdorganisaties met meer „vrijere“ opvattingen, worden nu als deel van een groter geheel opgenomen en ondergaan de werkingen daarvan. Een geestelijke discipline is noodzakelijk, dat is een „respecteren van elkaar meningen“. Dat is het vermijden van geestelijke strijd. Het is de onderwerping aan de heersende beginselen van de oude formaties. En daarbij worden de jongeren, die zo graag de eenheid der jeugd zien, tot verdedigers

(Vervolg op pag. 7)

POLITIEPROCESSEN

de klasse van de gehele wereld, weten daar geen antwoord. De „Times“ heeft terecht opgemerkt, dat de andere kant in Neurenberg op de beklagdenbank zou hebben gezeten. Indien Duitsland de oorlog gewonnen had, ... Het is de macht, die de geallieerden thans over Duitsland en zijn voormalige regeerders bezitten, die macht die zij tijdens de overrompeling van Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije niet hadden, welke hun „het recht“ verschaft, om de beklagden te veroordelen. Maar geen recht, dat neergelegd is in wetsartikelen, rechtsbepalingen en vastgestelde rechtsprocedures. Een wet, waaraan ook de regeringen van de verschillende landen onderworpen zijn, is er niet. En dus vonnissen de overwinnaars de machten uit de tweede imperialistische oorlog in Neurenberg, zonder gedekt te zijn door een geschreven „recht“ of „wet“.

Het wordt langzamerhand de gehele burgerij duidelijk, dat de politieke processen een mislukking zijn; mislukking voor wat de doeleinden aangaat. Want niemand wordt er door bevredigd. De gewone man begrijpt niet, wat daar dan toch nog bewezen moet worden en waarvoor welk en maandenlang een toneel wordt opgevoerd, waarbij reeds verslagen tegenstanders moeten worden gelijkwidderd. Zonder enige twijfel zal Goering en consorten zijn vijanden en volghem had het hout, waaraan ze gehangen werden reeds lang verrot moeten zijn. Elke dag, die de Nazi's mogen benutten om hun toneelspel voort te zetten, vergroot de ergernis en de gewone man gaat er zelfs aan twijfelen, of het de machthebbers in Neurenberg tenslotte wel ernst is met likwidatie. Je kan overal horen, dat met de nieuwe machthebbers er misschien wel om te doen is, de Nazi's nog eens te gebruiken, — weet, hoe die beulen nog goede diensten kunnen verlenen bij een nistuwe wereldoorlog!

Dat de macht bepaalt, wat recht zal zijn, weten de onderdrukten van de gehele wereld uit eigen ervaring. Ze vinden deze waarheid bevestigd door de politieke processen, die zich de schuld geven van recht te spreken, terwijl in werkelijkheid de macht oordeelt. Er wordt aangevoeld, dat deze processen politiek toneel zijn en dat ze evenals in de schouwburgen, niet zozeer om personen van de acteurs en actrices gaat, maar om de opvattingen en de geestgesteldheid van

een, die zij vertolken.

Wat men de processen vanuit deze gezichts-stand, dan wordt pas duidelijk wat anders niet worden begrepen. De nieuwe machthebbers in middelen de processen, door het te doen komen alsof zij recht spreken, aan de door de heersende geesten duidelijk maken dat hun het leven en het bestaan van de mens bevestigen en verzekert. Zij proberen hun militaire schappij uit te breiden met een geestelijke, hun macht te „rechtvaardigen“, door hun recht de vorm van een recht te geven.

Is het mogelijk, dat hun dat lukt bij hen, wier recht leven vervuld is van zakendoen. Deze vonden het „recht“ van de Nazi's nog zo kwaad, want er konden tijdens de uitroeping van dit „recht“ goede zaken worden gedaan en er scheen, bij een Duitse overwinning, velen van hen een gouden toekomst in het zicht, totdat... hun zaak en hun andere dingen tot puin werden. Deze mensen uit de wereld-rijke kapitalistische wereld, nemen genoe met elke macht en steunen elk bewind dat het zakendoen en het uitbuiten van arbeiders mogelijk maakt. Zij erkennen die macht recht, die hun kapitaal en bezit erkent, en daarmee de macht over de loonslaven, die zij uitbuiten.

De miljoenen arbeiders?... De Nazi's, die hun als recht werd opgedwongen, verdrongen hen in massa op de slagvelden en in concentratie-kampen. Hun bestaan, zelfs als slaven, werd in stukken gereten. Zij zullen de macht der overwinnaars, geconcentreerd recht, niet worden bedrogen. Voor hen is er dus macht, macht en nog eens macht, die hen bedrukt en, voor de handhaving, zo nodig moordt.

De politieke processen meuvelen de acteurs na rechtspiegeling, of verdwijnen door een achtereenvolgende vergeten te worden of later weer op toneel te verschijnen. In Neurenberg is er geschreven recht, waarnaar men zich kan laten om te oordelen en de regels van het recht, voor het op te voeren kijkspel, moeten nog worden opgesteld. De reactionaire krant in Nederland, „Trouw“, is van mening, dat dit „Internationale Recht“ maar gauw door de „Verre Naties“ moet worden opgesteld; maar is

toch bang, dat de grote machten het zo zullen doen, dat de kleinen daarmee in een hoekje worden gedrukt. En, zullen „de Grote Drie“ het er wel eens over worden? „Trouw“ is van mening, dat aan de rechtspraak het karakter van machtspraak zal worden ontnomen, als er geschreven wetten zijn. Indien de schrijver dit gelooft, dan bedriegt hij alleen zichzelf. Want de massa onderdond aan de lijve, dat het neergeschreven „recht“ slechts de harde, ruwe macht van de heersende klasse is. We zien dit op de „rechts“-voorstelling in Neurenberg, zonder bestaande wetsartikelen, we zagen het vroeger in Rusland, waar de Stalin-regering wel voor het geschreven „recht“, gezorgd had, tijdens de processen tegen de oude bolsjewistische leiders. We zien het ook hier in de processen tegen Blokzijl en Mussert. Armzalige figuranten, tussen haakjes, waarmee men het waarschijnlijk kort maakt, omdat er weinig eer mee valt te behalen.

Volgens het geldende „recht“ moesten miljoenen elkaar vermoorden. Anderen, revolutionairen, Joodse mannen, vrouwen en kinderen, werden opgesloten, gemarteld, welbewust en bloot gedood, in gaskamers of door het onthouden van voedsel. Ieder, die een vonnis uitsprak, deed het in naam van het recht; wie een vonnis voltrok, deed dit „in opdracht“. Als deze uitvoerders „onschuldig“ zouden zijn, omdat zij slechts willoos werktuig waren, is Hitler of Himmler dan de ware schuldige? Zo is het in alle landen staan de Hitler en Himmlers en de beulsknechten gereed, om de macht, die recht is, uit te oefenen, zodra de heersende klasse hen nodig heeft! En het zal de vraag zijn of hun „recht“ minder vreselijk zal zijn, dan dat van de voormalige beulen. Schuldig is de gehele heersende klasse, wier bestaan berust op de overmacht van de weinigen over de velen. Dat dit zo behoort te zijn, is haar diepste rechtsbewustzijn. In de tijd van de „concentratie“ van het kapitaal leidt dit tot de concentratie van alle macht, en de enkelen, die daarvan schrikken, tellen niet, want zonder dit is het uit met de macht en dus ook met het „recht“.

Nog steeds gaat, uit naam van het recht, het moorden voort. In Indonesië, in China, in het hongerende Duitsland, en morgen weer met nieuwe kracht, door atombommen en andere verschrikkingen, die we nog niet kennen. Het is de heersende klasse met haar macht en recht, die in de bank der beklagden moet zitten en veroordeeld dient te worden volgens het recht dat de opstandige miljoenen zullen vaststellen door hun macht!

SPREEK MET LIEFTINCK en het komt in orde

De regering heeft tot iets nieuws besloten, n.l. het opzetten van een afbetalingszaak. Ik weet niet, of dit heugelijke feit gepaard gaat met het zenden van bloemen, drinken van champagne en de ondernemers succes wensen met hun nieuwe zaak. Ook weet ik niet, hoe de concurrenten van de nieuwe firma hierop zullen reageren; maar dat is allemaal voor ons, arbeiders, van geen belang. Wel van belang is alleen dat de afbetaling in orde komt in orde!

onder het motto: Spreek met Lieftinck en 't komt in orde!

Aan cliëntèle zal het wel niet ontbreken. Enne... zal deze afbetaling er uitzien, zoals dat met de oude bekende zaken het geval was? Moet het gekochte eerst voor 100% betaald zijn, voor dat het als eigendom van de koper beschouwd mag worden? Zo ja,

Tussen Regge en Dinkel (Vervolg van pag. 5)

Brief 4. Afschrift van een schrijven der Bedrijfsunie gericht aan de hoofdbesturen, gedateerd 6 September 1945:

„Hierbij zenden wij U afschrift van 'n telegram, dat werd verzonden naar aanleiding van een bezoek van den heer Noury v. d. Lande, directeur van de meelfabrieken te Deventer. Deze deelde ons mede, dat de E.V.B. als eis had gesteld te worden erkend en als dat niet zou geschieden, Maandag a.s. de arbeid niet zou worden hervat. De directie, die besloten is met de drie oude bona fide arbeidersbonden de arbeids-

Het gaat om de moed!

Over Jeeps en Fluitketels

Een der belangrijkste zaken, die wij ter hand zullen moeten nemen, reeds vóór dat de macht in handen der werkers is overgegaan, is de controle op het productie-apparaat. Voor hen, die menen, dat er na 5 jaar oorlog op dit gebied iets veranderd zou zijn, die menen, dat nu we een bevind hebben dat socialistisch georiënteerd heet te zijn, ja, zelfs de geestelijke vader van het indertijd zo luid bejubelde Plan van de Arbeid in zijn midden heeft, voor deze mensen moet het wel een bittere ontgoocheling zijn, kennis te nemen van onderstaand bericht, dat in „Het Parool“ van 27 November j.l. te vinden is.

JEEP OF FLUITKETEL

De directie van een fabriek deed deze dagen haar personeel het voorstel, huishoudelijke artikelen af te staan terwille van de geteisterde gebieden. Dit werd... afgewezen! „Waarom“, zo vroeg het personeel, „moet dit weer van bedelbesties komen? Bij onze fabriek komen dagelijks wagons met lege biscuitblikken e.d. aan, welke wij tot prullige speelgoedjeeps verwerken, die in de winkel f 3.75 moeten opbrengen. Laten wij daar liever gebruikswaardige als fluitketels van maken, daar bestaat niet alleen meer behoefte aan, maar die zijn bovendien tot ons ogenblik nuttiger. Wij willen ook onze vrije Zaterdagochtend offeren en zonder loonsverhoging aan de productie van die voorwerpen doorwerken.“

„Het spijt ons“, antwoordde daarop de directie: „wij zijn genoodzaakt de productie van jeeps de voorrang te verlenen, omdat de extra kapitaalvorming — welke wij zo nodig hebben ter bestrijding van de oorlogsschade — daarbij groter is, dan b.v. bij het vervaardigen van fluitketels.“

Onze getroffen landgenoten moeten dus op grond van het „economisch motief“ in de naaste toekomst op jeeps gaan koken.“

(Vet van ons. Red. Sp.)

Het is ons niet bekend, welke fabriek dit betreft. Op zichzelf doet dit ook niet ter zake. De ene onderneming of fabriek is precies gelijk aan de andere.

Al zitten we verlegen om alle mogelijke huishoudelijke artikelen tot en met, als de fabriekanten meer kunnen verdienen aan jeeps, dan zullen ze jeeps fabriceren. Dan kunnen al onze gezinnen, zonder of met driedubbeld gesoldeerde bodems onder hun fluitketels tobben; HJ zal jeeps fabriceren; HJ moet n.l. „extra kapitaal vormen!“

Een verdienste heeft deze „ere-opbouwer“; hij vertelt ons dit met een cynische openhartigheid, die aan duidelijkheid niets te wensen overlaat. Denk niet, dat zijn collega's een haar beter zijn. Als de textielindustrie in Twente vlaggedoek laten weven in plaats van de zo hevig nodige kledingstukken voor hun letterlijk en figuurlijk uitgekleden „volksagenoten“, omdat vlaggedoek toen, in de na-oorlogsdagen, hoger genoteerd stond dan kleding, dan is dat precies hetzelfde.

Dit is kapitalistische productie in optima forma. Gebrek aan keukenuitrusting? Als ik meer verdien aan jeeps, stik dan in je gebrek! Mijn extra kapitaalvorming is veel belangrijker dan jouw lekkende fluitketel.

Natuurlijk is „Het Parool“ wel zo hoffelijk, om de naam van dezen fabrikant, alsmede de naam zijner fabriek te verzwijgen. Zo het een arbeider geweest was, die zich aan een dergelijke a-sociale daad schuldig had gemaakt, zou dit blad dan ook zo kies zijn geweest, zijn naam niet te noemen? Noteert u nog even, dat deze lege biscuitblikken hem weinig of niets kosten? Bij duizenden waren ze op de straten te vinden.

Ziedaar, lezer, de „paksaan- en opbouw-koristen“ ten voeten uit getekend. Accoord, zult ge zeggen. Ik wist dit wel. Gelukkig, dat gij dit reeds wist. En met u weten het nog vele anderen. Daarentegen zijn er nog duizenden in het land, — uw naaste buur, dikwijls je kameraad, die vlak naast je staat in de werkplaats — die een berichtje als het geciteerde, zo maar voorbijgaan.

Het is mede onze taak deze onopmerkbare voorbijgangers in te lichten. Doen we dit, dan kunnen we „arbeidsschuheids-verkondigers“ er terloops op wijzen, dat de arbeiders van deze fabriek met alle genoegen bereid zijn, hun vrije Zaterdag-morgen belangeloos voor dit doel beschikbaar te stellen. Van arbeidsschuheid gesproken.

De principiële kant van dit geval is met het bovenstaande echter nog niet belicht. De principiële kant is n.l., dat de arbeiders in deze fabriek en de werkers in alle andere fabrieken en bedrijven, die durf zullen moeten vinden om aan deze gesignaleerde winstmakerijen paal en perk te stellen. En om bij de werkers van de onderhavige fabriek te blijven: deze kameraden weten, dat er een groot gebrek is aan keukenuitrusting. Hun werkgever, die ruw materiaal in zeer ruime mate beschikbaar heeft, weet dit eveneens.

DE TROONREDE

20 November j.l. heeft de koningin de gewone zitting van de Staten-Generaal met de vroeger gebruikelijke troonrede geopend. Konden we echter bij vroegere gelegenheden gewoonlijk smullen van de miljoenengetallen, waarmee op die dag gewerkt werd, thans was daarvan geen spoor. Een overzicht van 's lands financiën werd alleen in uitzicht gesteld. Ook in ander zakelijk opzicht was de troonrede heel magertjes, al was hij veel langer dan vroeger. De lengte kan het gebrek aan inhoud echter niet goed maken. Veel gevoelige woorden over het geleiden leed en hulde aan de gevallen en veel vage toespelingen op noodzakelijke vernieuwingen. Maar concreet bitter weinig.

Wat er aan concrete inhoud is te distilleren, is de wens van een snelle opbouw van de burgermaatschappij, waarin het weer heerlijk winsten maken is. Voor de arbeidende bevolking is alleen aangekondigd, dat er een herziening van de arbeidersverzekering tot algemene volksverzekering in 'de pen is, om tot een betere verzorging van de oude dag te komen. Dat is alles. Wel worden maatregelen aangekondigd, maar de leilzame werking daarvan is niet voor ons, voor de klasse van loonarbeiders bestemd, maar voor hen, die met eigen arbeidsmiddelen of met eigen kapitalen of met andermans kapitalen werken. Kortom voor hen, die tot de bezittende klasse behoren. Deze aanhoudende zorg van de regering voor de bezittende klasse zal wel niet op eigenbaat berusten. De koningin had het over een snel herstel van industrie, handel en landbouw. In verband hiermee is een bouwplan voor 1946 opgesteld voor de wederopbouw van de industrie en het herstel van het verkeer. Van alle beschikbare bouwmaterialen zullen drie kwart voor dit doel beschikbaar gesteld worden en een kwart voor het herstel van beschadigde huizen en het bouwen van nieuwe woningen. Natuurlijk kan men zeggen, dat het herstel van industrie en verkeer een gebiedende eis is. Maar dat neemt toch niet weg, dat in de eerste plaats gewerkt moet worden, om de industriële als kapitalisten weer in het zadel te zetten. De opvoering der productie en de verhoging der arbeidsproductiviteit komt in de eerste plaats aan hen ten goede. Dat brengt het hele maatschappelijke stelsel, dat nota bene als „gemeenschap“ wordt geprezen, nu eenmaal mee.

Wat de arbeidende bevolking als compensatie voor haar verhoogde arbeidsprestatie van de maatschappelijke productie zal krijgen, zal bitter weinig wezen. Want de koningin zegt: „Ten einde de bevolking mogelijk te maken, het grote tekort aan dekking, kleding en schoeisel aan te vullen, wordt overwogen om, waar nodig, consumptiecredieten te verstrekken, in de mate, waarin deze goederen beschikbaar komen. We geloven het graag. Alleen zijn we zo vrij te beweren, dat er bitter weinig ter beschikking komt. De troonrede wees er op, dat we onder een centenarslast van schulden gebukt gaan en

Niettegenstaande deze kennis, LAAT hij zijn belders prullaria fabriceren, omdat deze „bouwver“ meer verdient aan deze nodeloze maatschappij dan aan noodzakelijk keukenuitrusting. En hier raken we het kardinale punt. Dat de fabrikant dit zijn arbeiders kan LATEN doen, dat deze arbeiders, wetende dat er een ontzettende achterstand aan keukenuitrusting is, een dergelijk iets LATEN opdragen. Kijk, vrienden, daar zit 'n de kneep!

Zeker in dergelijke gevallen zullen de werkers in de bedrijven als bedrijfsgemeenschap bij elk moeten komen. Alle arbeiders, ook 't kantoor-magazijnpersoneel. En als deze bedrijfsgemeenschap na discussie, — die in dit geval wel moet worden, inplaats van voddige jeeps, dan het haar proletarische plicht er voor te zorgen, dat er ook inderdaad keukenuitrusting gemaakt wordt! Heus, kameraden, de stap daartoe is niet groot. Als ge maar de moed hebt!

dat nieuwe leningen het tekort op de betaling balans moeten goed maken. Daarom wordt er ook op gewezen, dat export voor de volkshuishouding onvermijdelijk is. Dat wil echter niet zeggen, dat een deel van het hier te lande geproduceerde aan eigen consumptie onttrokken kan worden, maar tevens, dat de productie op de export gericht moet worden. Hier moet geprocedeerd worden, wat het buitenland kan opnemen. We produceren niet in de eerste plaats voor Nederlandse behoeften, maar voor de buitenlandse, om langs deze weg de buitenlandse bankiers te voldoen. Vandaar, dat feitelijk gezegd wordt, dat er nauwelijks consumptiegoederen zullen worden en dat we als arbeidende bevolking niet bij machte zijn om ze te betalen, voor ze er komen.

Dit werken voor de buitenlandse bankiers is de enige oorzaak van de blijvende krapheid consumptiegoederen. Want de koningin wees tevens op, dat de militaire macht stevig uitgebouwd moet worden in verband met onze internationale verplichtingen tot verzekering van vrede. Natuurlijk moet „de verwaarde“ maar in Indonesië tot rede, orde en gezag gebracht worden, waartoe nog een „diep leed“ voor de bevolking onvermijdelijk zal zijn. Maar niet al is deze militaire last een volgende factor, met zich mee brengend, dat de mate, waarin consumptiegoederen voor de bevolking ter beschikking zal komen een heel geringe maat zal zijn. Hier geldt: Eerst kanonnen, dan boter. Het heeft voor ons weinig zin, op verschillende punten van deze troonrede verder afzonderlijk te gaan. De koers is duidelijk. En deze koers looft voor de werkende bevolking niet veel goeds. De armoede wordt geprolongerd ten bate van aandeelhouders en militairen. De rest is het arme volk, dat alleen krijgt, wat er dan nog overblijft. En dat is voorlopig niet veel. En dat zal blijven, zolang de bevolkingen, niet alleen Nederlandse, de leiding van het maatschappelijke leven in handen van „de betere lagen der bevolking“ laten. Het spreekt immers vanzelf, dat het eerst voor zichzelf zorgen.

KENHEID

(Vervolg van pag. 5)

raat, de overhand krijgen: Dan zal de overheid onder het kapitaal een feit worden. Maar als de maatschappelijke nood groot, zo onverdragelijk groot wordt voor de arbeiders, dat zij zich scherp en gaan verzetten, dan kunnen zij dit al doen, door in de bedrijven als een eenheid op te treden en zelf hun actie van bed naar bedrijf uit te breiden tot een staking van onderop georganiseerde zelfoptre doorzetten, van de partiële acties tot gemeene acties komen. Dan moeten zij eenheid tegen het kapitaal organiseren, consequent, vanuit de bedrijven, door eigen handelen.

REPEN uit Revolutionaire Litteratuur

der deze rubriek willen we fragmenten nemen uit boeken, die de klassenstrijd schrijven. Als eerste brengen we een fragment uit een boek van Herm. Heyermans „Diamantstad“, uitg. Querido, Amsterdam. Datum verschijning: 1898.

1898 was de arbeidersbeweging in Nederland nog in het beginstadium. De arbeiders onder de arbeiders waren ten en onderling verdeeld. De klassenstrijd laait echter al telkens op. Deze strijd, tegenstand ook weer, waarmee de klassenarbeiders bij hun eigen klassennoten te kampen hebben, de stinkende vande, waaraan ze zich moeizaam probeert onttrokken, hun strijd tegen kerk bekrompenheid, wordt hierin bevestigd.

zijn polemische inleiding bij de tweede zegt Heyermans o.a.:

„In het algemeen heb ik al schrijvend geen „bedoelingen“, maar laat mij leiden door het klassebewustzijn en in zoverre dat tendentius is, onderwerp ik mij bewust. ... acht mij gelukkig, dat een stuk werkelijke ellende niet het soort medelijden verwekt, dat ieder onzer verafschuwt, wel bij nadenkende partijenoten het schone medelijden, dat medeleven, medegevoelen, mede in verzet komen, mede sterker bewustworden betekent.“

steking van diamantbewerkers wordt beschreven. Wekenlang zijn de arbeiders in staking, de patroons willen niet toegeven weten, de arbeiders, uitgeleerd, beginnen te weifelen, maar dan komt een arbeider uit de vergadering naar voren en spreekt: ...

... „Toegeven doen we niet, morgen niet — toegeven doen we nooit! Wat we vandaag willen, willen we morgen. Kameraden — we zijn pas aan 't begin — an 'n begin, an 'n lèlijk begin. Kijk om je heen, over de hekken van 't park, kijk over de gracht. We wonen as beesten, we hebben vreugden as beesten, we worden gebruikt as beesten en as beesten vermoord, as we ons verzetten.“

Voor de tweede maal hield hij op. Driftig gejuich barstte los. Maar bijna dadelijk, de handen als klauwen om de balustrade gewrongen, 't lichaam heftig vooruit, de ogen vlamdend van woede, onherkenbaar voor wie 'm dagelijks waarnamen als zwijgenden, denkend-gesloten jongen, sprak hij in een roes voort: „... As beesten! Nee, we géven niet toe! — Markus weet dat ze bij 'm thuis hongerlijden — dat weten we, Markus — dat bejopen we Markus, — we huilen 'r klassefront. Dan moeten zij de taktiek van onderop georganiseerde zelfoptre doorzetten, van de partiële acties tot gemeene acties komen. Dan moeten zij eenheid tegen het kapitaal organiseren, consequent, vanuit de bedrijven, door eigen handelen.

nier, zonder één kans om 't in de eerste jaren op te halen? — Kameraden, luister niet naar Markus, Levi en Beem! Waarom zouden we moedeloos zijn, zolang we macht hebben. Wij hebben de macht, hier, overal, wij arbeiders, wij alleen! Wij hebben de macht als we staan schouder naast schouder, hoofd naast hoofd, hart naast hart! Wij, wij alleen, as we eensgezind zijn, eensgezind tot in de dood, de strijd prediken zonder genade, oog voor oog, tand om tand, omdat er voor ons geen genade is — geen genade, geen recht! — Eeuwenlang zijn we 'n kudde geweest, 'n getrapte, mishandelde, weerloze kudde — laten we 't nou schreeuwen tot mekaar, schreeuwen, op elk uur van de dag, dat wij de macht hebben, wij hongerlijders — as we willen.“

Het applaus en geroep overdreunden z'n driftige woorden. Dichter drong de menigte op, wonderlijk-teer bespet door het stuiven der eerste sneeuwvlokken, die uit de grauwe dreigende hemel bleek-bevend vielen.

Van het grimmig luchtpantser naar de zwarte, stevige, harige koppen, plooiden, bewogen, spiraalden, verschoten-weer zacht-witte lijntjes van sneeuw. Het was geen wild dwarrelen noch jagen van vlokken — kinderangst, spelend, soms schijnbaar stijgend-terug, waaitrilden de stuifjes en pluïses, even-glanzend in een bruine volbaard, luw-prikkelend stervend op de warmte van 'n huid, droomgrimeertrillend op het knippend beweeg van een wimper. Eleazar wachtte onroerd tot ze zwegen, hernam toen met kalmer gebaar, straf-kijkend in het warren der zwarte takken:

... „We zullen leren te willen, kameraden, leren te volharden, leren eensgezind te blijven. Waarom wonen onze ouders, broers, zusters in krotten waar geen zon schijnt, waar geen plant kan leven? Waarom sterven we zonder licht, lucht, vreugde? Waarom zien onze kinderen 'r ziekelijk uit, worden ze geboren misvormd en mismaakt? Waarom groeien we van onze jeugd tot in 't graf — in ellende, ontbering, wanhoop, leed? Waarom staan we hier in de sneeuw te bedelen met schuwe gezichten en benepen harten om 'n verhoging van loon? Waarom blijven wij vervolgd, verschoten, gevloekten, wij die alles voortbrengen, bewerken? — Kameraden, we zijn gedoemd zolang we verdeeld zijn, zódra we verdeeld raken! — We geven niet toe. — Verliezen we 'n eerste staking, dan beginnen we in jaren geen tweede — we móeten! We moeten vooruit, vooruit, vooruit! We willen ons deel van de strijd, die onze makkers over de hele wereld met vreugde en opgewektheid strijden —

we moeten ons deel van die taak begrijpen, 'r voor vechten, 'r voor aanhouden, al striemt 't bloed van ons lichaam. Wat we vandaag vragen, eisen — is waarachtig geen vraag van betekenis, geen eis die een eind maakt aan de jammer, 't onrecht, de verdrukking. Dat weten en voelen we, maar elke stap is er een, elk voorpostengevecht telt mee, elke kleine overwinning leert voor de toekomst. Kameraden, — denk een voor een aan je eigen huis, 't verdriet, de armoede, 't ongeluk van je buurman — denk aan je eigen weerloosheid — denk aan de macht van ons allen-tezamen, aan de macht die overwint“....

Aan alle Kameraden, Vrienden en Lezers van „Spartacus“

Het ligt in het voornemen van redactie en administratie, om binnenkort een flink opgezette actie te beginnen voor het vergroten van ons lezers-tal. Zo af en toe komt er van onze lezers wel eens een briefje, waarin zij hun mening over onze krant zeggen. De redactie stelt het op prijs veel meer van zulke brieven te ontvangen. Hierin omschrijven men zijn critiek kort maar duidelijk; men hoeft ons, als dat nodig is, niet te sparen. Daarnaast hopen wij ook op voorstellen van onze lezers, die kunnen helpen het lezers-tal op te voeren.

Onder de leuze „Verdubbelen“ willen we een vergroting onzer oplage nastreven van 100%.

Zendt ons uw critiek en uw voorstellen voor deze actie. Stelt het niet uit Direct na uitwerking van ingekomen voorstellen, steken we van wal.

Redactie en Administratie.

Over Gemeenschappen (Vervolg van pag. 5)

der nieuwe eenheid, dat is tot propagandisten van de oude geestelijke waarden. Zij bepalen niet het gedrag van de collectiviteit, zelfs niet van hun eigen kleinere jeugdgroep in engere zin, maar de grotere collectiviteit bepaalt hun voelen, denken en handelen op het grote terrein en op hun eigen kleinere terrein. Ze heffen praktisch hun eigen geestelijke ontwikkeling naar nieuwe geestelijke inhouden op. Terwijl jonge formaties en formaties van jongeren juist een zekere afsluiting tot vaste, zelfstandige gemeenschap broodnodig hebben, om de vaagheid van het beginnen een vastere omlijnning, dus nieuwe bewustheid te geven, breekt de nieuwe bewustwording af, om in oude banen omgebogen te worden.

Hiermede is zeker nog niet gezegd, wat over gemeenschappen gezegd moet worden. En in het bijzonder de betekenis van de gemeenschappen voor de ontwikkeling van de moraal en van de karaktervorming is niet tot behandeling gekomen. Ook moest de groei van de werkende massa's tot nieuwe gemeenschap buiten beschouwing blijven. Maar dat alles kan niet in één keer worden behandeld. Laat ons dus een en ander tot volgende gelegenheid bewaren.

SPREEK MET LIEFTINCK en het komt in orde

De regering heeft tot iets nieuws besloten, n.l. het opzetten van een afbetalingszaak. Ik weet niet, of dit heugelijke feit gepaard gaat met het zenden van bloemen, drinken van champagne en de ondernemers succes wensen met hun nieuwe zaak. Ook weet ik niet, hoe de concurrenten van de nieuwe firma hierop zullen reageren; maar dat is allemaal voor ons, arbeiders, van geen belang. Wel van belang is alleen dat de afbetalingszaak onder het motto: Spreek met Lieftinck en 't komt in orde!)

Aan cliëntèle zal het wel niet ontbreken. Enne... zal deze afbetaling er uitzien, zoals dat met de oude bekende zaken het geval was? Moet het gekochte eerst voor 100% betaald zijn, voor dat het als eigendom van de koper beschouwd mag worden? Zo ja, dan moet de koper eerst de afbetaling betalen.

Tussen Regge en Dinkel (Vervolg van pag. 5)
Brief 4. Afschrift van een schrijven der Bedrijfsunie gericht aan de hoofdbesturen, gedateerd 6 September 1945:

"Hierbij zenden wij U afschrift van 'n telegram, dat werd verzonden naar aanleiding van een bezoek van den heer Noury v. d. Lande, directeur van de meelfabrieken te Deventer. Deze deelde ons mede, dat de E.V.B. als eis had gesteld te worden erkend en als dat niet zou geschieden, Maandag a.s. de arbeid niet zou worden hervat. De directie, die besloten is met de drie oude bona fide arbeidersbonden de arbeids-

Stalingrad

De Engelse spreker bij de film „Stalingrad“ vertelt ons: „91.000 Nazi's zijn bij Stalingrad gevangen genomen en meer dan dit aantal ligt te rotten tussen Don en Wolga“.

Met deze afschuwelijke uitspraak is de gehele sfeer gegeven van deze rolprent, waarvan de „Daily Mail“ schreef: „Deze grootste aller Russische films is de waarachtige weergave van de totale oorlog... Deze film te zien is plicht en voorrecht“.

De beelden zijn samengesteld uit opnamen van Russische oorlogsfotografen en knipsels uit de op Duitsers veroverde films. Sommige zijn technisch-knap, zoals we dat kennen uit de Russische films, maar spanning is er nergens, hoogtepunten zijn er niet; het einde is even krachteloos als het begin. Er wordt door de film feitelijk niets anders verteld, dan dat de Nazi's „beesten“ waren (wie zal dat betwijfelen?) en speciaal voor het Amerikaanse-Brits publiek wordt vertoond, hoe veel offers de Russen wel brachten om de wereld te redden. Te belangrijker kan dus het aandeel zijn van Rusland bij het dicteren van de „vredesvoorwaarden“.

Ik ben het begin geheel vergeten, ik zie in gedachten alleen nog maar de puinhopen, de massa's verminkte, in de meest vreemde houdingen bevoren figuren, die eens mensen moeten zijn geweest. Een onderscheid tussen de Duitse en Russische soldaten was zelfs nauwelijks te onderscheiden in de kleding. Het waren geen mensen meer: alle persoonlijke differentiatie was weggevoerd, te zien waren nog slechts de in de dood gedrevenen. Zelf moorden of vermoord worden!... Vlammenwerpers, handgranaten, tanks, bommenwerpers, mortieren; gelijk dood- en verderfbrengend van welk maatsel ook, en van welke kant ook bediend.

91.000 Nazi's? Het is dezelfde miselijk-makende propaganda, die de Duitse oorlogsberichtgeving ons voorzette tijdens de bezetting. Die sprak niet van Russen, maar van „Sovjets“, in de hoop, hiermede de burgerij schrik aan te jagen. De Russische machthebbers zeggen herhaaldelijk en met opzet „Nazi's“, als het Duitse soldaten moeten zijn, en juist nog: Duitse arbeiders. Want die 91.000 waren voor het grootste deel industrie-arbeiders, waarachter de machinegeweren stonden van de ook door hen gehate S.S.! Die z.g. „Nazi's“ waren niet anders dan hun Russische klassegenoten, de „Sovjets“.

Zeker, in de tijd van de slag om Stalingrad, waren ook wij tot het uiterste gespannen, wisten ook wij, dat de toekomst zou afhangen van het feit of Hitler gelijk zou krijgen of ongelijk, met zijn uitspraak: „...en wij zullen Stalingrad nemen ook!“ Onze hoop en verlangen, dat de Duitse soldaten zich richten zouden tegen hun bloedbeulen, die de besten van de Duitse arbeidersklasse in de concentratiekampen doodmartelden, werd niet verwezenlijkt. Daarom kwam er nieuwe hoop in ons op, toen het Duitse front bij Stalingrad ineens stortte. Maar onze gevoelens waren gemengd, omdat we begrepen, dat het Duitse proletariaat de kans voorbij had laten gaan om mede te helpen de wereld te veranderen. De zo noodzakelijke militaire nederlaag bij Stalingrad, die het begin was van de totale ineenstorting van het Duitse front, had tegelijk tot gevolg, dat de Duitse arbeidersklasse opnieuw zou worden uitgebuit, wellicht heel wat erger nog dan voorheen, nu door de buitenlandse kapitaalsmachten.

Bij miljoenen zijn de Russische arbeiders en boeren gesneuveld; bij miljoenen ook de Duitse arbeiders. Waarvoor? Niets in de film, dat ons dat vertelt... Wel zien we een poging om den Duitsers soldaat belachelijk te maken: eerst de parapass in Berlijn, stram, martiaal; daarna de strompelende gewonde kriegsgevangenen bij Stalingrad!

26 generaals hebben zich tenslotte moeten overgeven. Daarvan wordt in de film verteld, dat ze reeds vóór Hitler een gevaar voor de mensheid vormden. De Russen speculeren er op, dat we

vergeten zouden zijn de vriendschapsverdragen, die Stalin juist met deze lieden en met Hitler gesloten had. Het is de oorlogsmisdadiger generaal Paulus, die in de film als lafaard fungeert, omdat hij wel „zijn“ jongens tot den laatsten man opofferde, maar niet met hen sneuvelde. Driehonderdduizend jonge mensen heeft deze man „geofferd“ en daarna gaf de held zich over met „zestien welgevulde koffers. Dit heerschap is later door de Russen gemaakt tot een van de leiders van het Duitse „Vrijheids-comité“ te Moskou. Door zijn mond richtte de vruchtgebruikers van de October-revolutie zich in de Moskou radio-uitzendingen tot de Duitse bevolking, tot de Duitse arbeiders in uniform. Ook dat konden wij tijdens de vertoning niet vergeten.

„Stalingrad“ is een film, die de arbeiders slechts dit kan zeggen: Hoe de proletariërs van de verschillende kampen elkaar vermoorden, voortgedreven en in dienst van de machtigen, die over hen beschikken.

Het Oude Nieuws

(Vervolg van pag. 2)

zijn en dat mag niet. 't Zou „wild“ zijn, en een arbeider moet voor alles zijn tamheid bewaren. Minister-president Attlee heeft gezegd: „We leven in een nieuwe tijd!“ Voor hem en zijn soort is dat waar. Ze hebben in het kapitalisme een stuk macht gekregen, weliswaar geen eigen macht, het is een onderdeel van de macht van het kapitaal, dat met hun hulp nieuw georganiseerd wordt, omdat het anders zijn winst niet kan halen en zijn „plekken in de zon“ zou kwijt raken. Maar hun „sociale probleem“ is opgelost. Kapitaalsmacht, georganiseerd in de staat, dat is „socialisme“. De leiders ministers van die staat en de arbeiders loon-arbeiders van die staat, dat is „socialisme“. Mr. Pollitt ziet het al „op ooghoogte“.

En de arbeiders — och, laten we ons niets wijsmaken — de arbeiders zouden het gebabbel van deze zwendelaars graag geloven, als de werkelijkheid maar niet zo vloeit met de mooie voorstelling. De werkelijkheid is loonsverlaging, gebrek, macht van de ondernemers, verraad van de organisatie-bureaucraten. De werkelijkheid, dat is de maatschappelijke nood, ook „op ooghoogte“. En die werkelijkheid drijft de arbeiders, nu hier, dan daar, tot vreemde dingen, die ze van de Attlee's en Pollitt's niet mogen, maar die ze moeten, omdat er nood is. Ze bewegen zelf, ze besluiten tot staken, ze organiseren in de bedrijven hun acties, hun demonstraties, onder eigen leiding, on-officieel, „wild“. En hoevel ze in overgrote meerderheid het geloof in dat „socialisme“ van de staat niet verloren hebben, zijn ze toch in hun eigen bewegingen al bezig met een ander soort socialisme, het arbeider-socialisme van het samen zelf-bewegen, de verzetsacties in de bedrijven.

Werk hervatten, naar de regering luisteren, de officiële vakbondsmachine laten beslissen, zeggen de Attlee's en Pollitt's. Maar de nood zegt: Verzet je, samen in de bedrijven, organiseer het van bedrijf, tot bedrijf, onder eigen leiding, klasse-actie van onder op.

Ook vanuit Frankrijk kunnen we binnenkort juichkreten verwachten, van degenen, die zich in de staat onderdak gebracht hebben. De staat zal de banken nationaliseren, de mijnen, sommige industrieën, de nieuwe regering zal de bevolking een flink stuk socialisme brengen. De nieuwe regering bestaat uit „democraten“, „socialisten“ en „communisten“ en regeringschef De Gaulle heeft het parlement toegesproken: „Wij komen heden weer bijeen om te werken, eensgezind, om het land weder op te bouwen“.

En de hele vergadering kwam overeind en bracht hem een ovatie. Zulke woorden moet men niet al te letterlijk nemen. De Gaulle, de ministers en de afgevaardigden zijn helemaal niet van plan, puin te ruimen, kolen te hakken of metselaarswerk te verrichten. Zulke dingen moeten de arbeiders doen; intussen zullen ook de Franse brengers van het „socialisme“ wetten maken: straf- en rantsoeneringswetten voor de arbeiders, schadevergoedingswetten voor de aandeelhouders der banken en wat er zo verder bij een stap naar het „socialisme“ te pas komt.

VERGADERINGEN.

V.S.V. Amsterdam-Oost. Donderdag 14 December. Gebouw „De Tunnel“, Borneostraat 2. Aanvang half acht. Vrije discussie. Tevens oprichting afdeling V.S.V.

V.S.V. Amsterdam-Zuid. Woensdag 12 December in gebouw Westeinde 3. Aanvang half acht.

Onderwerp: Taak en wezen der Partij. V.S.V. Rotterdam. Zondag 9 December Blokweg 5, Linker Maasoever. Aanvang half elf. Onderwerp: Taak en wezen der Partij. Tevens oprichting afd. V.S.V.

V.S.V. Wormerveer. Maandag 10 December in café Zaanweg 117. Aanvang 8 uur.

Onderwerp: Het Parlementarisme. Voor alle Spartacus-lezers!

V.S.V. Zaandam. Donderdag 13 December. Gebouw Reigerstraat 4, Zaandam. Aanvang 8 uur.

Onderwerp: Het Parlementarisme. Voor alle Spartacus-lezers!

V.S.V. Leiden. Donderdag 13 December in „Het Raedthuis“, Nieuwe Rijn. Aanvang 8 uur.

Onderwerp: Taak en wezen der Partij. Voor alle Spartacus-lezers van Leiden!

V.S.V. Arnhem. Zondag 16 December in café „Victoria“, Bukstraat 10. Aanvang 's morgens 10 uur.

Onderwerp: Staatskapitalisme of Arbeidersmacht. Vrije discussie. Entrée 15 cent.

Wat het nieuws uit Indonesië betreft, schijnt kans voor het Nederlandse kapitaal, om daar „voordij-plichten“ uit te oefenen, met de „kleiner te worden. De voogd is er totaal overstuurd, hetzij door de onafkbaarheid van de pupil, hetzij door het vooruitzicht op verlies een rijke inkomstenbron. Het Engelse blad, „Times“, vaak een spreekbuis van de mening Engelse officiële kringen, schrijft dat het Nederlandse zaak meer is, maar dat de Verenigde Naties het conflict moeten oplossen. Nu mag van die Verenigde Naties geen kwaad gezegd worden, maar een feit is, dat ze stuk voor stuk niet reputatie hebben, hun vingers te kunnen niet houden.

Intussen gaat het moorden en branden op voort. Kampongs en dessa's worden beschoten in de as gelegd; het aantal doden aan Indonische zijde wordt niet genoemd. De nieuwe regering Sjahrir heeft haar spijt betuigd over moorden op Europeanen; over de moorden op Javanen komt het niemand in zijn hoofd, spijt betuigen. Tenminste geen regering.

En in Amerika verwacht men, d.w.z. de regering het volgend jaar 7 miljoen werklozen. Reeds wordt het aantal geschat op 2 miljoen. De ondernemers hebben in de oorlogstijd ontzag nog nooit behaalde winsten gemaakt; de omzet in vrede-industrie wensen zij op kosten der arbeiders te volbrengen. Het grote conflict dat uitbarsten staat, een staking van 750.000 arbeiders, en waarvan de aanleiding door de hier te lande zoveel mogelijk wordt voorgesteld als een eis tot loonsverhoging, is in werkelijkheid een strijd over de vraag, of de arbeiders bij vermindering van het aantal werkuren naar zeer veel lager levenspeil zullen worden ter gedrukt.

Ook in Amerika zijn „de revolutionaire spanden“ waarover rapporteur Price het wat betutteld na het einde van de oorlog in Europa, het gevaar van deze nieuwe oorlog hebben gewezen. Dr. Jan Romein heeft in „Het Parool“ zulk „gefluster“ over een komende oorlog getracht behoorlijk te maken en te bestrijden. Wij worden daardoor de geest van de oorlog makker maken. Als er gevaar is, spreek

Dat is het oude nieuws uit alle landen.

5 December 1945

Prijs 15 cent

5e Jaargang - No. 50

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur:
TJEERD WOODSTRA
Adm.: Uitgeverij „De Vlam“ - Amsterdam

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres red. en adm. Utrechtschestraat 44
Postgiro 168797 ten name van
Uitgeverij „De Vlam“ - Amsterdam

BLOK TEGEN BLOK

Op 15 December zullen de ministers van buitenlandse Zaken van Amerika, Engeland en Rusland te Moskou bijeenkomen. Tot zuivering van de atmosfeer, zo kon worden met vette letters de kranten aan- volgens officiële mededelingen zal deze jeenkomst „aan de regeringen dezer landen de gelegenheid bieden tot informele en verkennende besprekingen over een aantal kwesties van actueel belang, als de uitwisseling van inzichten betreffende de controle over de atoombom“. officieus wordt verder meegedeeld (Reuters), dat de actuele kwesties zijn: het Verre Oosten (het bestuur van Japan en de vredesverdragen), Iran, China en de erkwijze bij het opstellen der vredesverdragen.

Deze mededeling werd tegelijk gedaan in Washington, Londen en Moskou. Ze gaat de gehele aardbol rond en heeft de hoop van herleven, dat de atmosfeer tussen de „Grote Drie“ gezuiverd zal kunnen worden. Dit laatste werd overal aan de mededelingen toegevoegd en er blijkt uit, dat de atmosfeer werkelijk niet zuiver was. Overigens was dit reeds maandenlang bekend, maar tussen wat officieel erkend wat aan iedereen bekend is, bestaat nog eens verschil. Officieel had men in het geval nog niet toegegeven, dat er een gevaar was ontstaan tussen Rusland enerzijds en Engeland-Amerika anderzijds, terwijl toch iedereen wist, dat dit het geval was.

Men spreekt nu van een atmosfeer, die gezuiverd moet worden, die dus geladen met spanningen, die wellicht tot ontlasting zouden kunnen komen. Laten we het daar onomwonden uitspreken: Het gevaar van een nieuwe oorlog stond/weer voor deur!

De lezers zullen zich misschien nog herinneren, hoe wij in „Spartacus“ reeds na het einde van de oorlog in Europa, het gevaar van deze nieuwe oorlog hebben gewezen. Dr. Jan Romein heeft in „Het Parool“ zulk „gefluster“ over een komende oorlog getracht behoorlijk te maken en te bestrijden. Wij worden daardoor de geest van de oorlog makker maken. Als er gevaar is, spreek

er dan niet van, het brengt het gevaar alleen maar dichterbij; weiger er aan te denken en geloof in de krachten, die bezig zijn de wereldvrede te verzekeren door middel van de Verenigde Naties. Dat was de inhoud van zijn raad. Maar feiten zijn sterker dan het geloof. De gebeurtenissen hebben ons in het gelijk gesteld. Dezelfde ministers, die nu in Moskou de atmosfeer zullen zuiveren, zijn een paar maanden geleden in Londen bijeen geweest, en toen is gebleken hoe groot de tegenstellingen tussen de grootmachten waren. Men is uiteen gegaan, zonder tot overeenstemming te komen. Intussen zijn deze tegenstellingen zo verscherpt, dat de atmosfeer gezuiverd moet worden. Men moet tot overeenstemming komen, of de breuk is er ook officieel. Laten we erbij zeggen: Dat behoeft nog niet direct het uitbreken van de oorlog te betekenen. Maar wel betekent het, dat men bewust alle krachten erop gaat richten!

De tegenstellingen tussen de grootmachten, die wij indertijd vooruit zagen en die wij afleiden uit dieper liggende oorzaken dan alleen de geestelijke gesteldheid der mensen, hebben reeds concrete vormen aangenomen. Achter de demarcatielijn, het stalen gordijn, dat Rusland dwars door Europa heeft neergelaten, voltrekt zich een proces, dat men kan noemen het vestigen en bestendigen van Ruslands macht in deze gebieden. Het is een groeiproces, dat in de verschillende door Rusland bezette landen, Roemenië, Bulgarije, Joego-Slavië, Hongarije, Tsjecho-Slowakije, Polen, Oostenrijk en Duitsland, verschillende graden van ontwikkeling vertoont, maar dat toch erop gericht is, in deze gebieden een politieke en economische structuur te scheppen, die soortgelijk is aan de toestanden, die ook in Rusland bestaan.

Dat betekent, dat daar, evenals in Rusland zelf, het Westerse kapitaal voorgoed uitgesloten is. Het is voor dat kapitaal verloren terrein, terwijl juist het imperialistische streven van de westerse kapitalistische machten hierin bestaat, om nieuwe gebieden, Rusland niet uitgesloten, voor de werking van hun kapitaal open te breken.

Ook in Iran, het tweede punt waar de tegenstellingen concreet karakter hebben gekregen, gaat het hierom. Onder toezicht van de Russische bezetting zijn in het Noorden, in Azerbeidschan, opstanden uitgebroken, die er blijkbaar toe zullen leiden, het stalen gordijn ook daar verder naar het Zuiden, misschien naar de Perzische Golf, door te schuiven. Dat daardoor in het bijzonder de petroleumbelangen van Amerika en Engeland in dat land in het gedrang komen, is zonder meer duidelijk. Maar als men de landkaart bekijkt en de ligging van Iran (het vroegere Perzië) aan de Perzische Golf beziet, dan wordt duidelijk, dat hier nog veel meer op het spel staat. Wordt hier het stalen gordijn verder geschoven, dan is dat een stap in de richting van de Poort van Indië, dat land met zijn 350 miljoen inwoners, die elk ogenblik in opstandige beweging kunnen komen. Gezien wat er nu in Indonesië gebeurt, begrijpt ieder wat dit betekent.

China, het derde punt waar de tegenstellingen openbaar worden, is zeker van niet minder belang. Hier is het leven en de arbeid van een bevolking van 450 miljoen mensen het object, waarom de strijd gaat. Zowel Amerika en Engeland, als Rusland, willen dit geweldige land in hun greep hebben. Er woedt daar op het ogenblik een burgeroorlog en de tegenstellingen tussen de „Grote Drie“ komen te voorschijn, doordat Amerika de Tsjoenking-regering steunt, terwijl Rusland achter de zogenaamde communistische regering staat. Maar ook hier gaat het uiteindelijk om hetzelfde vraagstuk als in Europa. Het uitbreiden van het Russische machtsgebied voltrekt zich aan alle drie punten tegelijk, al zijn de verschijningsvormen ervan ook nog zo verschillend.

Wij brengen niets nieuws als we zeggen, dat men in Moskou tot overeenstemming moet komen, of dat een nieuwe oorlog, vreselijker dan ooit, niet meer is te voorkomen. Als wij niet meer te zeggen hadden, zouden we alleen maar herhalen, wat de gehele pers dagelijks als de mening van ministers, leidende persoonlijkheden en natuurlijk ook als haar eigen mening brengt. Dezelfde pers, die ons maanden geleden verweet, dat wij van een nieuwe oorlog spraken, terwijl dat toch niet mocht, doet nu niets anders. Zo o.a. „Het Parool“, waar in een tweetal artikelen